

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Πολιτική Θεωρία»**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2023-4

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΘΕΩΡΙΑ**

ΠΜΣ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ Α.Π.Θ.

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, κτίριο Νομικής Σχολής και Σχολής Ο.Π.Ε., Πανεπιστημιούπολη

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, κτίριο Β. Ηρακλείου 12

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΑΠΘ: Η ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Ίδρυση και οργάνωση	4
2. Διοικητικά όργανα της Σχολής	4

B. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Σύντομο ιστορικό του Τμήματος	5
2. Διοικητική οργάνωση	6

Γ. ΤΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ»

1. Γενικές πληροφορίες: Σκοποί και μαθησιακά αποτελέσματα	8
2. Διδάσκοντες του ΠΜΣ «Πολιτική Θεωρία»	9
3. Πρόγραμμα & περιγραφές μαθημάτων και έλεγχος γνώσεων	12
4. Εισδοχή και φοίτηση	24
4.1. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών	24
4.2. Αριθμός εισακτέων, κριτήρια και διαδικασία επιλογής εισακτέων	24
4.3 Διάρκεια και όροι φοίτησης	26
4.4 Υποτροφίες	27
4.5 Λογοκλοπή	27
4.6 Το Απονεμόμενο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)	27
4.7 Σύμβουλοι σπουδών, Υπεύθυνοι για επί μέρους τομείς και αξιολόγηση	28

Δ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Επίτιμοι διδάκτορες	29
2. Ερευνητικά προγράμματα	30
3. Colloquium του Τμήματος	31
4. Σημαντικές εκδηλώσεις του Τμήματος	32

Ε. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος	44
2. Το Εργαστήριο Μελέτης της Δημοκρατίας	44
3. Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών του Τμήματος	46
4. Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης ΑΠΘ	46
5. Υποστήριξη ΑΜΕΑ	46
6. Φοιτητική λέσχη	47
7. Στέγαση	48
8. Κόστος ζωής στη Θεσσαλονίκη	48
9. Ακαδημαϊκό ημερολόγιο	49
10. Χρήσιμα τηλέφωνα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις	49
11. Διεύθυνση Τμήματος	50

A. ΑΠΘ: Η ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Ίδρυση και οργάνωση

Η ίδρυση Πανεπιστημίου στη Θεσσαλονίκη εξαγγέλθηκε από τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου στις 24 Μαρτίου 1924. Στις 5 Ιουνίου 1925, επί κυβερνήσεως Ανδρέα Μιχαλακόπουλου, ψηφίστηκε και τέθηκε σε ισχύ ο ιδρυτικός νόμος 3341.

Μεταξύ των πρώτων πέντε Σχολών, που προβλέπονταν από το άρθρο 3 του ιδρυτικού νόμου του Πανεπιστημίου, ήταν και η Σχολή Νομικών και Οικονομικών Επιστημών με δύο Τμήματα και συγκεκριμένα το Τμήμα Νομικής και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Η λειτουργία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών άρχισε το πανεπιστημιακό έτος 1927-8. Το Τμήμα Νομικής λειτούργησε από το πανεπιστημιακό έτος 1930-1.

Η νεότερη οργάνωση των σπουδών και στα δύο Τμήματα της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών πραγματοποιήθηκε με την Υ.Α. 15290/30-11-1971. Η απόφαση αυτή όριζε ακόμη το διαχωρισμό της Σχολής σε δύο πεδία επιστημονικής διδασκαλίας και έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, τη διδασκαλία της Επιστήμης του Δικαίου και της Πολιτικής Επιστήμης από το Τμήμα Νομικής, το οποίο και απένεμε πτυχίο Νομικών Επιστημών ή Δημοσίου Δικαίου, ανάλογα με τον κύκλο σπουδών, και τη διδασκαλία της Οικονομικής Επιστήμης από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, που απένεμε πτυχίο Οικονομικών Επιστημών.

Αργότερα, με το Νόμο 1268/1982 «Για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ» και τις τροποποιήσεις του, η Σχολή χωρίστηκε σε δύο αυτοτελή Τμήματα, το Τμήμα Νομικής και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Τέλος, το 1999, με το Π.Δ. 203/99, ιδρύθηκε το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, το οποίο προστέθηκε στα ήδη υφιστάμενα Τμήματα. Μετά την ίδρυση του νέου Τμήματος, η Σχολή μετονομάστηκε σε Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΝΟΠΕ) (Π.Δ. 87/2001, Φ.Ε.Κ. 86/20-4-2001).

Έκτοτε και ως απότοκο των αλλαγών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που επέφερε το σχέδιο «ΑΘΗΝΑ» του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Τμήμα Νομικής μετατράπηκε σε μονοτμηματική Σχολή και ως εκ τούτου το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών μετέχει πλέον στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΟΠΕ), στην οποία συμπεριλαμβάνεται και το Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του ΑΠΘ.

2. Διοικητικά όργανα της Σχολής

Κοσμήτορας: Γρηγόρης Ζαρωτιάδης, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών

Πρόεδροι Τμημάτων Σχολής:

- Τμήμα Οικονομικών Επιστημών: Δημήτριος Κουσενίδης, Καθηγητής
- Τμήμα Πολιτικών Επιστημών: Γιάννης Παπαγεωργίου, Καθηγητής
- Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ: Χρήστος Φραγκονικολόπουλος, Καθηγητής

B. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Σύντομο ιστορικό του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών

Η ανάγκη ίδρυσης Τμήματος Πολιτικών Επιστημών είχε αναγνωρισθεί από δεκαετίες από τα υπάρχοντα Τμήματα της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών (ΝΟΕ). Το Τμήμα Νομικής και ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου είχαν επανειλημμένα υποβάλει σχετικές προτάσεις στο Υπουργείο Παιδείας (ΥΠ.Ε.Π.Θ.).

Το Τμήμα ιδρύθηκε, τελικά, το 1999, στο πλαίσιο της ενέργειας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.) για τη Διεύρυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Δ. 203/99), και εντάχθηκε στη Σχολή Νομικών και Οικονομικών Επιστημών (ΝΟΕ) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Αμέσως μετά η Σύγκλητος του ΑΠΘ, στη συνεδρίασή της με αριθμό 2712/12-1-2000, ομόφωνα αποφάσισε τη μετονομασία της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών σε Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΝΟΠΕ) (Π.Δ. 87/2001, Φ.Ε.Κ. 86/20-4-2001).

Η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Τμήματος ορίστηκε για το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001. Ο αριθμός των κατ' έτος εισακτέων στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών και ο τρόπος εισαγωγής ορίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί εισαγωγής σπουδαστών/τριών στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το Τμήμα απονέμει πτυχίο και έχει αναπτύξει προγράμματα σπουδών που οδηγούν στην απονομή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε πολλά αντικείμενα (Πολιτική θεωρία, Πολιτική ανάλυση, Πολιτική ιστορία, Διακυβέρνηση, κ.λπ.) και διδακτορικού διπλώματος.

Μέσω των προγραμμάτων σπουδών του (προπτυχιακού και μεταπτυχιακών) και των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ασχολείται με την μελέτη των πολιτικών φαινομένων: των πολιτικών θεσμών, διαδικασιών και ανταγωνισμών. Χειρίζεται, δηλαδή, και επιχειρεί να μεταδώσει τα θεωρητικά και εμπειρικά εργαλεία που είναι απαραίτητα για την επιστημονική ανάλυση της σύστασης και των σχέσεων των συλλογικών και των ατομικών υποκειμένων στο πλαίσιο της οργανωμένης κοινωνίας.

Το Τμήμα έχει καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια ώστε τα προγράμματα σπουδών του να χαρακτηρίζονται από την αναγκαία ισορροπία θεωρίας και εμπειρικής ανάλυσης με στόχο την πολυδιάστατη και διεισδυτική προσέγγιση της πολιτικής δράσης και των πολιτικών δομών. Στοχεύει στην διαμόρφωση επιστημόνων ικανών να περιγράφουν και να ερμηνεύουν ταυτότητες, σχέσεις, ιδεολογίες και πολιτικές και να υποστηρίζουν διαδικασίες λήψης αποφάσεων στη δημόσια σφαίρα. Υπηρετεί, δε, πάνω απ' όλα, την προαγωγή της κριτικής σκέψης στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας που οφείλει να χαρακτηρίζει τον δημοκρατικό θεσμό του δημόσιου πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο αυτό αποδίδει ιδιαίτερη σημασία:

- στην ενθάρρυνση και υποστήριξη της επιστημονικής δραστηριότητας των συλλόγων φοιτητών (προπτυχιακού και μεταπτυχιακού), που συνιστούν σημαντικούς πόλους του ενδοτμηματικού διαλόγου, μέσα από την διοργάνωση πληθώρας εκδηλώσεων, αλλά και
- στην εξωστρέφεια μέσα από το άνοιγμα προς την Σχολή ΟΠΕ, την ευρύτερη πανεπιστημιακή κοινότητα και την δημόσια σφαίρα της πόλης.

Το προφίλ αυτό είναι απολύτως συμβατό με τους ιδρυτικούς στόχους και σκοπούς του Τμήματος, όπως κατά γενικό τρόπο ορίζονται στο ΦΕΚ ίδρυσής του. Συγκεκριμένα, γενικοί στόχοι όλων των Τμημάτων που ιδρύθηκαν με το ίδιο προεδρικό διάταγμα είναι «να καλλιεργούν και να προάγουν την οικεία επιστήμη με την ακαδημαϊκή και εφαρμοσμένη έρευνα και συζήτηση και να παρέχουν στους φοιτητές τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη και να οργανώνουν μεταπτυχιακές σπουδές που θα προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις σε επί μέρους γνωστικά αντικείμενα της οικείας επιστήμης». Ειδικότερα, για το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών αναφέρονται τα ακόλουθα: το Τμήμα οφείλει «(ι) να καλλιεργεί και να προάγει τον κλάδο των Πολιτικών Επιστημών στις παραδοσιακές και σύγχρονες διαστάσεις του, με την ακαδημαϊκή διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα, (ιι) να εκπαιδεύει τους φοιτητές στο γνωστικό αντικείμενό του και να παρέχει την αναγκαία θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία σε τομείς που σχετίζονται με την λειτουργία των πολιτικών θεσμών».

Η έμφαση στον συνδυασμό θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, παραδοσιακών και σύγχρονων διαστάσεων του διδακτικού/ερευνητικού αντικειμένου αντικατοπτρίζεται στην ποικιλία και στον συσχετισμό των γνωστικών

αντικειμένων των μελών ΔΕΠ και του αντίστοιχου ερευνητικού έργου τους, από όπου είναι δυνατόν εύκολα να συναχθεί η ύπαρξη δύο ισχυρών θεματικών κατευθύνσεων: ενός θεωρητικού/φιλοσοφικού (κοινωνική και πολιτική θεωρία και φιλοσοφία, πολιτική ιστορία) και ενός εμπειρικού, αναλυτικού και θεσμικού προσανατολισμού (εκλογική συμπεριφορά, κομματικά συστήματα, θεσμοί και αλληλεπιδράσεις τους). Τα δύο αυτά ισχυρά πεδία, που συνιστούν και συγκριτικά πλεονεκτήματα του Τμήματος (όπως διατυπώνεται στην έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης το 2014), αποτυπώνονται και στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του.

Στην σχετικά σύντομη διαδρομή του, το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών έχει κατορθώσει να υπηρετήσει με επάρκεια τους προαναφερθέντες στόχους, τόσο στο επίπεδο των διδακτικών όσο και των ερευνητικών δραστηριοτήτων του, αλλά και της εξωστρέφειας που προϋποθέτει η αποτελεσματική παραγωγή και διάδοση της κριτικής γνώσης. Η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης του επιπέδου των σπουδών φαίνεται να βρίσκει ευρύτερη αναγνώριση, όπως προκύπτει από την συνεχή άνοδο των βάσεων του Τμήματος στις πανελλαδικές εξετάσεις για την εισαγωγή νέων φοιτητών, αλλά και από την δεσπόμενη θέση του Τμήματος μεταξύ των αντίστοιχων Τμημάτων άλλων πανεπιστημίων της χώρας. Εξάλλου, τεκμήριο της υψηλής στάθμης των σπουδών αποτελεί και το γεγονός ότι οι πτυχιούχοι του Τμήματός μας γίνονται δεκτοί ακόμη και στα καλύτερα παγκοσμίως προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών πολιτικής επιστήμης.

Το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών συμμετείχε στη διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης των ελληνικών πανεπιστημίων το 2014 και αξιολογήθηκε ιδιαίτερα θετικά από την επιτροπή εμπειρογνομόνων από διεθνή πανεπιστήμια: «Το διδακτικό προσωπικό θέτει και πραγματώνει φιλόδοξους ερευνητικούς στόχους και δραστηριότητες, οι οποίες άνετα μπορούν να συγκριθούν με εκείνες των συναδέλφων τους σε σημαντικά αμερικανικά και ευρωπαϊκά πανεπιστήμια [...] Αν και πρόκειται για σχετικά νέο Τμήμα, απολαμβάνει ισχυρής αναγνώρισης στην χώρα και θα μπορούσε να θεωρηθεί ηγέτης στα πεδία της πολιτικής θεωρίας και φιλοσοφίας και της πολιτικής ανάλυσης. Τα μέλη του διδακτικού προσωπικού φαίνεται να συνδέονται με αγαθές σχέσεις και το περιβάλλον του Τμήματος είναι φιλικό και ευνοϊκό προς τους φοιτητές/τριες. Οι τελευταίοι αισθάνονται ότι δέχονται την φροντίδα και διαθέτουν στενούς δεσμούς με τους Καθηγητές/τριες τους. Η ερευνητική παραγωγή του προσωπικού είναι ισχυρή, και καλά εδραιωμένη, ενώ οι Καθηγητές/τριες είναι ιδιαίτερα ενσωματωμένοι και ενεργοί στη δημόσια σφαίρα. Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά συντείνουν ουσιαστικά στην αναβάθμιση της θέσης του Τμήματος και στην φοιτητική ικανοποίηση».

Επιπρόσθετα, το 2021 πραγματοποιήθηκε η πιστοποίηση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Η πιστοποίηση υπογράμμισε την «ειλικρινή αφοσίωση των διδασκόντων στην ευημερία του φοιτητικού πληθυσμού» και τη «στέρεη θέση στο Τμήμα προς μία φοιτητοκεντρική διδασκαλία». Σύμφωνα με την τελική έκθεση της πιστοποίησης το Τμήμα διαθέτει, μεταξύ άλλων, ένα δυνατό πρόγραμμα μαθημάτων, αφοσιωμένο διδακτικό προσωπικό και συλλογικό ακαδημαϊκό περιβάλλον.

Οι εκθέσεις αξιολόγησης και πιστοποίησης βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος:

https://www.polsci.auth.gr/basic_page_polsci/εκθέσεις-εσωτερικής-και-εξωτερικής-α/
https://www.polsci.auth.gr/basic_page_polsci/πιστοποίηση-π-π-σ-τμήματος-πολιτικών-ε/

2. Διοικητική οργάνωση

Μέλη ΔΕΠ

1. Γιάννης Παπαγεωργίου (Καθηγητής), Πρόεδρος του Τμήματος
2. Αλέξανδρος Κιουπκιολής (Αναπληρωτής Καθηγητής), Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος
3. Ιωάννης Ανδρεάδης (Καθηγητής)
4. Νικόλας Σεβαστάκης (Καθηγητής)
5. Γιάννης Σταυρακάκης (Καθηγητής)
6. Άρης Στυλιανού (Αναπληρωτής Καθηγητής)
7. Θεόδωρος Χατζηπαντελής (Καθηγητής)
8. Ιωσήφ Καβουλάκος (Αναπληρωτής Καθηγητής)
9. Ανδρέας Πανταζόπουλος (Αναπληρωτής Καθηγητής)
10. Νίκος Ροτζώκος (Αναπληρωτής Καθηγητής)
11. Γιώργος Ανδρέου (Επίκουρος Καθηγητής)
12. Χριστόφορος Βερναρδάκης (Επίκουρος Καθηγητής) [σε αναστολή καθηκόντων]
13. Μαρία Καβάλα (Επίκουρη Καθηγήτρια)

14. Σπύρος Μαρκέτος (Επίκουρος Καθηγητής)
15. Κωσταντίνος Παπαστάθης (Επίκουρος Καθηγητής)
16. Ευτυχία Τεπέρογλου (Επίκουρη Καθηγήτρια)
17. Βέμουντ Ωρμπακκε (Επίκουρος Καθηγητής)

Γραμματέας του Τμήματος

Μαρίνα Γιαρέντη

Διοικητική-τεχνική υποστήριξη

Δήμητρα Καραΐσκου
Ευφροσύνη Παπαδοπούλου

Βιβλιοθήκη

Παναγιώτα Γαϊτανίδου

Μέλη ΕΔΙΠ

Βασιλική Λάζου
Βασίλης Μανουσάκης
Βασίλειος Μπετσάκος
Αντώνης Παπαοικονόμου

Μέλος ΕΤΕΠ

Δημήτρης Μηλώσης

Προσωπικό σε απόσπαση

Αργυρώ Τυροθρουλάκη

Γ. ΤΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ»

Διευθυντής: Γιάννης Σταυρακάκης (καθηγητής)

Συντονιστική επιτροπή: Νικόλας Σεβαστάκης (καθηγητής), Άρης Στυλιανού (καθηγητής), Γιάννης Σταυρακάκης (καθηγητής), Κάρολος Ιωσήφ Καβουλάκος (αναπληρωτής καθηγητής), Αλέξανδρος Κιουπκιολής (αναπληρωτής καθηγητής)

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ στην «πολιτική θεωρία» (political theory) οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) με ειδίκευση στην «πολιτική θεωρία».

Επιστημονικός σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «πολιτική θεωρία» του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι:

- Η συστηματική παρουσίαση για την προαγωγή της γνώσης και την εξοικείωση των φοιτητών/ιών με την πολυπρισματική ιστορία της πολιτικής θεωρίας και φιλοσοφίας στη διαχρονική τους εξέλιξη.
- Ο εμπλουτισμός, η εμβάθυνση και η διεύρυνση της έρευνας και της διδασκαλίας πάνω στην θεωρητική παραγωγή φιλοσόφων και στοχαστών που έγραψαν περί της πολιτικής και του πολιτικού ως διακριτού στοιχείου, αλλά και η διερεύνηση των όρων ευρύτερης τελεσφορίας των πολιτικών επιχειρημάτων στη δημόσια σφαίρα.

Η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών στην εν λόγω θεματική εστίαση συνδυάζεται με την εισαγωγή επιστημονικών θεμάτων αιχμής, την εμπέδωση ερευνητικών μεθόδων διαφορετικών προσεγγίσεων και την άσκηση των φοιτητών σε σεμιναριακές εργασίες. Μέσα από την εξοικείωση με την σύγχρονη επιστημονική έρευνα στην πολιτική θεωρία προσδοκείται η απόκτηση νέων επιστημονικών γνώσεων αλλά και η αναβάθμιση της κατανόησης των σύγχρονων πολιτικών και κοινωνικοοικονομικών μετασχηματισμών από μια εναργή εννοιολογική και ερμηνευτική σκοπιά.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών αποβλέπει έτσι στην εμβάθυνση του γνωστικού αποθέματος, στην ανάπτυξη των επιστημονικών κριτικών δεξιοτήτων, και στη συνακόλουθη βελτίωση των δυνατοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης, εξειδίκευσης και απορρόφησης των διπλωματούχων τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, καθώς η έμφαση του προγράμματος αποδίδεται στις σύγχρονες ανάγκες και τον τρέχοντα θεωρητικό και θεσμικό προβληματισμό.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών είναι εξοπλισμένοι με:

- Το αναγκαίο (έγκυρο και πολύπλευρο) γνωστικό απόθεμα που σχετίζεται με την πολιτική θεωρία, το οποίο τους επιτρέπει να χαρτογραφούν και να κατανοούν επιστημονικά και με αυξημένη επιστημονική επάρκεια τα πολιτικά φαινόμενα.
- Τα απαραίτητα εργαλεία και μεθόδους, που προέρχονται από ποικίλες θεωρητικές/φιλοσοφικές ερευνητικές παραδόσεις της πολιτικής επιστήμης και συναφών επιστημών (κοινωνιολογία, δίκαιο, φιλοσοφία, συγκριτική γραμματολογία, ποιοτική κοινωνική έρευνα, ηθική φιλοσοφία, κ.λπ.), που τους καθιστούν ικανούς να ερευνούν αυτοδύναμα και πρωτότυπα την πολιτική ζωή.
- Την εμπεδωμένη κριτική ικανότητα που προικίζει κάθε απόφοιτη/ο με τη δυνατότητα να δρα με επιστημονικό ήθος, επινοητικότητα και αυτοπεποίθηση μέσα σε σύνθετα ερευνητικά και επαγγελματικά περιβάλλοντα.
- Τα πρακτικά εφόδια και τις δεξιότητες που επιτρέπουν τη συγκέντρωση και αξιολόγηση σύνθετων πληροφοριών και τεκμηρίων, τη συστηματική επεξεργασία και σύνθεση στοιχείων από ποικίλες πηγές (συμβατικές και ηλεκτρονικές), την ενδεδειγμένη επιστημονική διερεύνηση και την ανάπτυξη οργανωμένων και πειστικών επιχειρημάτων στον γραπτό και προφορικό λόγο (τόσο στα ελληνικά όσο και σε μια ξένη γλώσσα).
- Την ικανότητα αποτελεσματικού χειρισμού πολλαπλών ερεθισμάτων και προκλήσεων με συνθετικό τρόπο, την παραγωγική ατομική και συλλογική εργασία, την δραστήρια συμμετοχή στον σχεδιασμό και τη

διεκπεραίωση σύνθετων επιστημονικών και επαγγελματικών εγχειρημάτων με υψηλή κοινωνική και δημοκρατική υπευθυνότητα.

2. Διδακτικό προσωπικό

Με βάση τον κανονισμό του μεταπτυχιακού τη διδασκαλία των μαθημάτων στα Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

- I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, καθώς και κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.
- III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του Τμήματος.
- IV. Ομότιμα και Αφυπηρετήσαντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση του Τμήματος, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη ΔΕΠ άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον, η Συνέλευση του Τμήματος με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, ως επισκέπτες, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση, η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε..

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων/ουσών περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες.

Διδάσκοντες του ΠΜΣ «πολιτική θεωρία»

Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2023-4) το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος που διδάσκει στο ΠΜΣ «πολιτική θεωρία» αποτελείται από πέντε (6) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) ένα εκ των οποίων είναι ομότιμος καθηγητής και ένα (1) μέλος ΕΔΙΠ.

Καθηγητές

Δρόσος Διονύσης

Ο Διονύσης Δρόσος είναι Ομότιμος Καθηγητής. Αποφοίτησε από το Οικονομικό Τμήμα της Νομικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 1979. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Université Paris VIII (Vincennes), 1982. Έλαβε το διδακτορικό του ως Ειδικός Μεταπτυχιακός Υπότροφος από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το 1990 με τη θέση: Εργασία και κοινωνική συγκρότηση στην Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας. Από το 1990 έως το 1993 δίδαξε ως συμβασιούχος Λέκτορας (ΠΔ 407) στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το 1994 εκλέχτηκε Επίκουρος καθηγητής Ηθικής Φιλοσοφίας στο Τμήμα ΦΠΨ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το 2007 εξελίχθηκε στη βαθμίδα του Αναπληρωτή καθηγητή και το 2012 στη βαθμίδα του Καθηγητή στο ίδιο Τμήμα. Από το Σεπτέμβριο του 2017 είναι Καθηγητής Ηθικής Φιλοσοφίας στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ. Τα πεδία ερευνητικού ενδιαφέροντός του είναι: Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία, Φιλοσοφία του Διαφωτισμού, Σκωτικός Διαφωτισμός, Νεοφιλελευθερισμός, Ηθικά Θεμέλια της Πολιτικής Οικονομίας. Έχει εκδώσει τα βιβλία: *Αγορά και Κράτος στον Adam Smith. Κριτική της Αναδρομικής Θεμελίωσης του Νεοφιλελευθερισμού*. Εκδόσεις του Ιδρύματος Σάκη Καράγεωργα, Αθήνα, 1994. *Αρετές και Συμφέροντα. Η βρετανική ηθική σκέψη στο κατώφλι της νεωτερικότητας*. Εκδόσεις Σαββάλας- Ίδρυμα Σάκη Καράγεωργα, Αθήνα 2008. *Άνταμ Σμιθ: Η Θεωρία των Ηθικών Συναισθημάτων* (Μετάφραση, Εισαγωγή, Επιμέλεια). Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2011. *Το ευγενές εμπόριο της συμπάθειας. Αστικός πολιτισμός και ηθική κοινότητα στο Σκωτικό Διαφωτισμό*. Εκδόσεις Νήσος, 2016. Έχει δημοσιεύσει στα περιοδικά: *Θέσεις, Αξιολογικά, History of Economic Ideas, Philosophy, Culture, and Traditions. A Journal of the World Union of Catholic Philosophical Societies, Adam Smith Review, Cosmos and Taxis. Studies in Emergent*

Order and Organization, Eighteenth-Century Scotland. The Newsletter of the Eighteenth-Century Scottish Studies Society, Journal of the History of Economic Thought. Από το 2012 έχει ιδρύσει και διευθύνει τη διεθνή εταιρεία *The Mediterranean Society for Enlightenment Studies*.
E-mail: drden25@gmail.com

Σεβαστάκης Νικόλας

Ο Νικόλας Σεβαστάκης σπούδασε πολιτικές επιστήμες στο Πάντειο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ινστιτούτο Πολιτικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Lumières- Lyon II και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα με θέμα τη σκέψη του Heidegger από το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Παντείου. Από το 1999 ως το 2006 δίδαξε πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και έκτοτε διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ με γνωστικό αντικείμενο τη «Σύγχρονη Πολιτική και Κοινωνική Φιλοσοφία». Ασχολείται ερευνητικά με ζητήματα θεωρίας και κριτικής της νεωτερικότητας καθώς και με προβλήματα αξιών και ιδεολογίας. Στις κυριότερες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται οι συλλογές δοκιμίων *Η ψυχή και τα είδωλα* (Κριτική, Αθήνα 1997), *Προς τη ρομαντική κρίση* (Ερασμος, Αθήνα 1998) και τα βιβλία *Η αλχημεία της ευτυχίας* (Πόλις, Αθήνα 2000), *Κοινότοπη χώρα* (Σαββάλας, Αθήνα 2004), *Φιλόξενος μηδενισμός. Σπουδή στον homo democraticus* (Εστία, Αθήνα 2008). *Δοκίμες και Αναγνώσεις. Πολιτική, φιλοσοφία, λογοτεχνία*, εκδόσεις Ορρορτυνα, 2011 (μαζί με Γιάννη Σταυρακάκη), *Λαϊκισμός, αντιλαϊκισμός και κρίση* (Νεφέλη, Αθήνα 2012), *Φαντάσματα του καιρού. Αριστερά, κριτική, φιλελεύθερη δημοκρατία, Πόλις, 2016, Ταξίδι στο Άγνωστο, φιλελεύθερη δημοκρατία και κριτική του πολιτισμού, Στερέωμα, 2020. Μέσα στο 2023 θα κυκλοφορήσει η μελέτη του Πολιτική χειραφέτηση και κοινωνική κριτική. Κεφάλαια πολιτικής σκέψης* (εκδόσεις Πόλις). Ενδεικτική αρθρογραφία: «Η διαλεκτική της Αμνησίας», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ. 120, Ιούλιος 2013, «Θεωρία, κριτική, Αριστερά. Κάποιες σκέψεις», στον τόμο *Θεωρία, λογοτεχνία, Αριστερά*, εκδόσεις Ταξιδευτής, 2013, «Ο ελληνικός νεοναζισμός και η κρίσιμη καμπή», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ.121, Οκτώβριος 2013, «Υστερόγραφο. Σκέψεις για τη διακυβέρνηση και τους κινδύνους του παρόντος», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ. 130-131, Δεκέμβριος 2015, «Να ξεχάσουμε τον ολοκληρωτισμό; Μεταξύ θεωρίας, μνήμης και ιστορίας», *Νέο Πλανόδιον*, τχ. 2, Καλοκαίρι 2014, «Ο φιλελευθερισμός, η 'ριζική κριτική' και τα πέπλα της κρίσης», *Νέο Πλανόδιον*, τχ. 3, Φθινόπωρο 2015, «Χρήμα-εμπόρευμα, λογοτεχνία και πολιτισμική κριτική. Κάποιες σκέψεις», στον τόμο *Η λάμψη του χρήματος στη νεοελληνική λογοτεχνία. Από την Κρητική Αναγέννηση στον 21^ο αιώνα*, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2016. «Κακή ιδιώτευση και κριτική του ατομικισμού», στον τόμο *Περιπέτειες του ιδιωτικού στη μεταπολιτευτική Ελλάδα, Εταιρεία Σπουδών Σχολής Μωραΐτη, 2017, «Au miroir de l' idéologie grecque. L'ethno-romantisme et la crise des années 2010»*, στον τόμο *La Grèce au défi de la modernité*, (sous la dir. De Valia-Tsaita Tsilimeni), Genève, ed. Georg, 2022. «Ατομικισμός και πολιτική σκληρότητα», περιοδικό *Κοινοί Τόποι*, τ,4, 2022.
E-mail: nsevas@polsci.auth.gr

Σταυρακάκης Γιάννης

Ο Γιάννης Σταυρακάκης σπούδασε πολιτική επιστήμη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και στο μεταπτυχιακό και διδακτορικό πρόγραμμα στην «Ιδεολογία και Ανάλυση Λόγου» του Πανεπιστημίου του Έσεξ. Εργάστηκε στα πανεπιστήμια του Έσεξ και του Νότινγχαμ και εντάχθηκε στο δυναμικό του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ τον Ιανουάριο του 2006 με γνωστικό αντικείμενο «Ανάλυση του Πολιτικού Λόγου». Στις κυριότερες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται οι μονογραφίες *Lacan and the Political* (Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη 1999· ελλ. έκδοση: *Ο Λακάν και το πολιτικό, Ψυχογίος, Αθήνα 2008*) και *The Lacanian Left* (Edinburgh University Press/SUNY Press, Εδιμβούργο/Albany 2007· ελλ. έκδοση: *Η λακανική αριστερά, Σαββάλας, Αθήνα 2012*). Έχει επίσης συνεπιμεληθεί, μεταξύ άλλων, τους συλλογικούς τόμους *Φύση, κοινωνία, πολιτική: κείμενα* (νήσος, Αθήνα 1997), *Discourse Theory and Political Analysis* (Manchester University Press, Manchester 2000), *Όψεις λογοκρισίας στην Ελλάδα* (Νεφέλη, Αθήνα 2008) και *Το πολιτικό στη σύγχρονη τέχνη* (Εκκρεμές, Αθήνα 2008). Μαζί με τον Νικόλα Σεβαστάκη έχει δημοσιεύσει τη μελέτη *Λαϊκισμός, αντιλαϊκισμός και κρίση* (Νεφέλη, Αθήνα 2012). Υπήρξε αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης και co-convenor του Populism Specialist Group της βρετανικής Political Studies Association, ενώ την περίοδο 2014-5 εργάστηκε ως Κύριος Ερευνητής του ερευνητικού προγράμματος «POPULISMUS: Λαϊκιστικός λόγος και δημοκρατία»: <http://www.populismus.gr> Στα πιο πρόσφατα εκδοτικά του εγχειρήματα συγκαταλέγονται το εισαγωγικό εγχειρίδιο *Λαϊκισμός: Μύθοι, στερεότυπα και αναπροσανατολισμοί* (εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Αθήνα 2019) και η επιμέλεια του *Routledge Handbook of Psychoanalytic Political Theory* (Routledge, Νέα Υόρκη, 2020).
E-mail: yanstavr@yahoo.co.uk

Στυλιανού Άρης

Ο Άρης Στυλιανού σπούδασε φιλοσοφία στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ (Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας, 1983-1987). Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Paris-IV και έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα από το Πανεπιστήμιο Paris-I της Σορβόνης (Παρίσι, Γαλλία, 1987-1993). Διδάσκει στο ΑΠΘ από το 1995 (Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ: 1995-1997, Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής: 1997-2002, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών: 2002 έως σήμερα). Ασχολείται ερευνητικά με τη νεότερη και σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία, με την πολιτική θεωρία, καθώς και με τη μετάφραση φιλοσοφικών κειμένων. Στις κυριότερες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται: *Histoire et politique chez Spinoza*, Atelier National de Reproduction des Thèses, Lille 1994. «Spinoza et le temps historique», *Les Études Philosophiques*, 1997. «Spinoza et l'histoire antique», *Studia Spinozana*, 2001. *Θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου. Από τον Γκρότιους στον Ρουσσώ*, Πόλις, Αθήνα 2006. «Sulla funzione politica degli esempi storici in Spinoza», *Storia politica della moltitudine. Spinoza e la modernità*, Derive Approdi, Ρώμη 2009. «Historicité, multitude et démocratie», *Astériorion*, 10, 2012. Έχει επιμεληθεί τον συλλογικό τόμο «Σπινόζα: προς την ελευθερία. Δέκα σύγχρονες ελληνικές μελέτες», Αξιολογικά, ειδικό τεύχος 2, Εξάντας, Αθήνα 2002, καθώς και το «Αφιέρωμα στον κλασικό ορθολογισμό», Υπόμνημα στη Φιλοσοφία, τεύχος 7, Πόλις, Αθήνα, Μάιος 2008. *Ο Σπινόζα και η δημοκρατία*, Πόλις, Αθήνα 2016. Μεταφράζει και επιμελείται φιλοσοφικά κείμενα.

E-mail: stilianu@polsci.auth.gr

Αναπληρωτές Καθηγητές

Καβουλάκος Κάρολος Ιωσήφ

Ο Κάρολος Ιωσήφ Καβουλάκος εκλέχθηκε λέκτορας το 2009, επίκουρος καθηγητής το 2016 και αναπληρωτής καθηγητής το 2023. Έχει πραγματοποιήσει σπουδές στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, από όπου έλαβε το διδακτορικό του. Έχει εργαστεί ως ερευνητής στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, στο Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας και στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Το 2016 εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής. Από το 2011 ως το 2016 ήταν Visiting Fellow στο Πανεπιστήμιο του Bath, ενώ από το 2008 είναι μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ. Για πολλά χρόνια διατέλεσε μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης. Έχει εργαστεί σε μεγάλο αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων ως ερευνητής και ως επιστημονικά υπεύθυνος. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τα κοινωνικά κινήματα, την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, την κοινωνία των πολιτών, τη συλλογική δράση, την αστική πολιτική και την αστική κοινωνιολογία. Έχει συμμετάσχει σε σημαντικό αριθμό επιστημονικών ερευνών και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Οι κυριότερες δημοσιεύσεις του επικεντρώνονται σε θέματα κοινωνικών κινήματων της πόλης, εναλλακτικών πολιτικών και οικονομικών εγχειρημάτων και ρατσιστικών κινητοποιήσεων και ακροδεξιών δράσεων. Ενδεικτικά πρόσφατα βιβλία: *Εναλλακτικοί Οικονομικοί και Πολιτικοί Χώροι*, 2016, Κάλλιπος, με συν-συγγραφέα τον Γ. Γριτζά, *Κοινωνική αλληλέγγυα οικονομία, θεσμικό πλαίσιο, δρώντες και κοινωνικός διάλογος*, 2018 Heinrich Boell Stiftung, Θεσσαλονίκη, με συν-συγγραφείς τους Σ. Αδάμ και Α. Κορηλιάκη, *Ακροδεξιά κοινωνικά δίκτυα. Διερεύνηση του πολιτικού και πολιτισμικού ακτιβισμού*, 2021, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών με συν-συγγραφείς τους Α. Αφουξενίδη, Π. Πετρίδη και Μ. Πέτρου.

E-mail: kkavoula@polsci.auth.gr

Κιουπκιολής Αλέξανδρος

Ο Αλέξανδρος Κιουπκιολής σπούδασε ελληνική φιλολογία (κλασική κατεύθυνση) στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και πολιτική θεωρία στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου του Έσεξ. Έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Έχει διδάξει πολιτική θεωρία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τον Ιανουάριο του 2009 εντάχθηκε, αρχικά ως λέκτορας, στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ με γνωστικό αντικείμενο «Σύγχρονες Πολιτικές Θεωρίες». Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στη νεότερη φιλοσοφία της ελευθερίας, τις θεωρίες της δημοκρατίας, την ανάλυση και την κριτική της εξουσίας, τα κοινά και τα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα. Στις κυριότερες πρόσφατες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται τα βιβλία: *Common Hegemony, Populism, and the New Municipalism: Democratic Alter-Politics and Transformative Strategies* (Abingdon, Routledge, 2022), *Το Πολιτικό. Σύγχρονοι Στοχασμοί* (Αθήνα, Εκδόσεις Έρμα, 2021), *The Common and Counter-hegemonic Politics* (Εδιμβούργο, Edinburgh University Press, 2019).

E-mail: alkioupp@polsci.auth.gr

ΕΔΙΠ

Μπετσάκος Βασίλειος

Ο Βασίλειος Μπετσάκος σπούδασε φιλολογία (ειδίκευση κλασική) στο ΑΠΘ (1990-1994). Στις μεταπτυχιακές του σπουδές, επίσης στο Τμήμα Φιλολογίας, μελέτησε την ηθική και πολιτική φιλοσοφία του Αριστοτέλη (1990-1995). Η διδακτορική του έρευνα (1995-2004), υπό την επίβλεψη του καθηγητή της Ιστορίας της Φιλοσοφίας στο Τμ. Θεολογίας του ΑΠΘ κ. Λ. Χρ. Σιάσου, επικεντρώθηκε στην πρόσληψη της αριστοτελικής φιλοσοφίας από τη βυζαντινή θεολογία και φιλοσοφία και κατέληξε στη συγγραφή της διεπιστημονικής διατριβής «Στάσις άεικίνητος. Η ανακαίνιση της αριστοτελικής κινήσεως στη θεολογία Μαξίμου του Ομολογητού». Εργάστηκε στη Μέση Εκπαίδευση από το 1998 έως το 2021. Από το 2005 έως το 2015 δίδαξε ως συμβασιούχος (ΠΔ 407/80) Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, Μεσαιωνική Φιλολογία και Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία σε τέσσερα τμήματα του ΑΠΘ. Επί μία τριετία (2016-2019) υπήρξε μέλος του Συνεργαζόμενου Επιστημονικού Προσωπικού του ΕΑΠ. Από το 2014 συνεργάζεται με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής ως εμπειρογνώμων για τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών. Στο πλαίσιο αυτό έχει συγγράψει εκπαιδευτικό υλικό (σχολικό βιβλίο Αρχαίων Ελληνικών Γ' Λυκείου, Οδηγούς Εκπαιδευτικού κ.ά.). Το 2021 μετατάχθηκε από τη Μέση Εκπαίδευση στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ, σε θέση Ε.Δι.Π. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην αριστοτελική φιλοσοφία (φυσική, ηθική, πολιτική) αλλά και την πρόσληψή της από τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς. Την τελευταία διετία μελετά τον πολιτικό λόγο αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, στο πλαίσιο συγγραφής ομότιτλης μελέτης.

E-mail: bbetsakos@polsci.auth.gr

3. Πρόγραμμα μαθημάτων και έλεγχος γνώσεων

1. Κάθε τρίωρο μάθημα πιστώνεται με δέκα (10) πιστωτικές μονάδες (ECTS).
2. Η διπλωματική εργασία εκπονείται κατά το τρίτο (3ο) εξάμηνο, πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) και βαθμολογείται ξεχωριστά.
3. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης είναι 90, εκ των οποίων οι 60 πιστώνονται με επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων και οι 30 με την επιτυχή υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας.
4. Η κλίμακα βαθμολογίας για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται σε βαθμούς 0-10. Σύμφωνα με τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών του ΑΠΘ, άρθρο 7 παρ. 5, ελάχιστος προβιβάσιμος βαθμός είναι ο βαθμός έξι (6).

Αναλυτικότερα, το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων έχει ως ακολούθως:

Α' εξάμηνο:

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ	ECTS
		(εβδομάδα)	
ΠΘ 101	Νεότερη πολιτική θεωρία και φιλοσοφία	3	10
ΠΘ 102	Σύγχρονη πολιτική θεωρία	3	10
ΠΘ 103	Θεωρίες κοινωνικών κινήματων	3	10
ΣΥΝΟΛΟ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ :		9	30

Β' εξάμηνο:

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΩΡΕΣ	ECTS
		(εβδομάδα)	
ΠΘ 201	Κλασική πολιτική θεωρία και φιλοσοφία	3	10
ΠΘ 202	Κριτική της ιδεολογίας και ανάλυση πολιτικού λόγου	3	10
ΠΘ 203	Πολιτική και ηθική φιλοσοφία	3	10
	ΣΥΝΟΛΟ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ :	9	30

Γ' εξάμηνο:

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία	30
ΣΥΝΟΛΟ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ :	30

Στο Α' εξάμηνο οι φοιτητές/τριες αποκτούν το κατάλληλο επίπεδο γνώσεων με τη διδασκαλία βασικών μαθημάτων που αφορούν την νεότερη πολιτική θεωρία και φιλοσοφία, τη σύγχρονη πολιτική θεωρία, καθώς και τις θεωρίες κοινωνικών κινημάτων. Μέσω της παρακολούθησης και της εκπόνησης εργασιών στα εν λόγω μαθήματα, οι φοιτητές/τριες εμβαθύνουν στην επιστημονική μέθοδο μελέτης και ερμηνείας των αντικειμένων της πολιτικής θεωρίας και φιλοσοφίας.

Στο Β' εξάμηνο οι φοιτητές/τριες διδάσκονται μαθήματα που βρίσκονται στον πυρήνα του γνωστικού αντικείμενου του μεταπτυχιακού προγράμματος. Εξοικειώνονται με τη μελέτη της κλασικής πολιτικής θεωρίας και φιλοσοφίας, με την κριτική της ιδεολογίας και την ανάλυση πολιτικού λόγου, καθώς και με τα ζητήματα της πολιτικής και ηθικής φιλοσοφίας, από ιστορική και συστηματική άποψη.

Η γλώσσα διδασκαλίας του Προγράμματος είναι η ελληνική. Η διδασκαλία μαθημάτων και η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας μπορούν να γίνονται στην αγγλική, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συντονιστικής Επιτροπής. Τα μαθήματα και οι εξεταστικές περιόδοι ξεκινούν και λήγουν με βάση το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του Τμήματος και της Σχολής.

Σε περίπτωση αναβολής μαθήματος, η αναπλήρωσή του γίνεται μέσα σε εύλογο διάστημα. Ανακοινώνεται μέσω της ιστοσελίδας του τμήματος. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολόγησης για κάθε μάθημα προτείνεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα και εγκρίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή. Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα γίνεται με γραπτές ή/και προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής:

Άριστα (8,5 έως 10)

Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου)

Καλώς (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

Προβιβασίμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του.

Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο επιβλέπων/ουσα.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.. Ο ανώτατος αριθμός των Μ.Δ.Ε. που μπορεί να αναλαμβάνει προς επίβλεψη κάθε διδασκων/ουσα ορίζεται σε πέντε (5) ετησίως. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από αίτησή του/της και με απόφαση της Σ.Ε. του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για να εγκριθεί η εργασία, ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και να απαντήσει σε σχετικές ερωτήσεις, σε ειδική δημόσια συνεδρία, σε ημερομηνία και τόπο που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Μετά το πέρας της συνεδρίας, τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής βαθμολογούν την εργασία. Η κλίμακα βαθμολογίας είναι: Άριστα (8,5 έως 10), λίαν καλώς (6,5 έως 8,4), καλώς (6 έως 6,4). Ελάχιστος βαθμός επιτυχίας είναι το 6. Σε περίπτωση που ο μέσος όρος βαθμολόγησης μιας Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας είναι κάτω από έξι (6), η εργασία απορρίπτεται. Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον εγκριθούν από την τριμελή εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος.

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία υποβάλλεται στη βιβλιοθήκη του Τμήματος σε ηλεκτρονική μορφή cd/dvd σε αρχείο pdf, καθώς και σε 3 έντυπα αντίτυπα. Το αρχείο της διπλωματικής θα πρέπει να είναι σε συμβατική γραμματοσειρά, πλήρη στοίχιση, διάστιχο 1,5, αρίθμηση στο κάτω μέρος της σελίδας, περιθώρια 2,5 cm από όλες τις πλευρές της σελίδας. Στην ιστοσελίδα του μεταπτυχιακού παρέχεται υπόδειγμα εξωφύλλου της διπλωματικής. Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός του κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Περιγραφές μαθημάτων

Νεότερη πολιτική θεωρία και φιλοσοφία (διδάσκων: Σεβαστάκης)

ECTS:10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ101

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Το μάθημα επικεντρώνεται στην μετα-διαφωτιστική πολιτική σκέψη και σε σημαντικές στιγμές των νεωτερικών φιλοσοφικών προγραμμάτων. Εξετάζει θέματα της πολιτικής σκέψης του γερμανικού ιδεαλισμού και ρομαντισμού (πρωτίστως Hegel, Fichte, Humboldt), τον γαλλικό φιλελευθερισμό (Constant, De Stahl, Tocqueville), την ωφελμιστική σκέψη (Jeremy Bentham, John Stewart Mill), τον κοινωνικό δαρβινισμό (Herbert Spencer) τις πολιτικές ιδέες του Μαρξ και των πρώιμων κομμουνιστών (Saint-Simon, Pierre Leroux κλπ). Τέλος, στο μάθημα προσεγγίζονται ζητήματα κριτικής των αξιών και της πολιτικής στον Νίτσε. μαθήματος: Πρώτη εβδομάδα: Διάλεξη για το πέρασα από την 'κριτική εποχή' των Φώτων στην κοινωνιολογική και 'θετική' εποχή. Δεύτερη εβδομάδα: Διάλεξη για τη σχέση κοινωνίας των ιδιωτών και κρατικής σφαίρας. Δίκαιο, ηθική και «κοινωνικές σχέσεις». Hegel, Constant, Marx. Τρίτη εβδομάδα: Κατανομή εργασιών Σχέδιο και συζήτηση μεθοδολογικών αποριών για την οργάνωση της παρουσίασης/ συζήτησης των papers. Τέταρτη εβδομάδα-Δωδέκατη εβδομάδα: σειρά παρουσιάσεων και συζήτηση στην τάξη. Δέκατη Τρίτη Εβδομάδα: ανακεφαλαίωση του σεμιναρίου και των παραδειγματικών ενοτήτων που εξετάστηκαν στη διάρκεια του εξαμήνου.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο μεταπτυχιακός φοιτητής/ τρια θα είναι σε θέση να: Έχει γνώση βασικών επιχειρημάτων της πολιτικής θεωρίας ιδίως κατά την κρίσιμη περίοδο του δέκατου ένατου αιώνα και μέχρι τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Θα μπορεί να αναπτύξει ο ίδιος κριτικούς συλλογισμούς και να τις συζητά με τους συναδέλφους του. Θα εμβαθύνει σε πρωτότυπα κείμενα και συγχρόνως θα είναι σε θέση να πραγματοποιήσει έρευνα στις πηγές της νεότερης πολιτικής σκέψης.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών:

- Γραπτή Εργασία (Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Διαμορφωτική)

Βιβλιογραφία

- Μπινός, Μπερτράν, *Τα ανθρώπινα δικαιώματα*, Αθήνα, Πατάκης, 1999.
- Manent, Pierre, *Απλά μαθήματα πολιτικής φιλοσοφίας*, Αθήνα, Πόλις, 2005
- Groethuisen, B. *Η φιλοσοφία της γαλλικής Επανάστασης*, Αθήνα, Κάλβος, 1985.
- Sternell, Zeev, *Ο Αντιδιαφωτισμός*, Αθήνα, Πόλις, 2008.
- Ντε Μαιστρ, Ζοζέφ, *Κατά της Γαλλικής Επανάστασης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1999
- Constant, Benjamin, *Περί ελευθερίας και ελευθεριών*, Θεσσαλονίκη, Ζήτρος
- Tocqueville, Alexis, de, *Η δημοκρατία στην Αμερική*, Στοχαστής.
- Tocqueville, Alexis, de, *Το παλιό καθεστώς και η Επανάσταση*, Αθήνα, Πόλις, 2006.
- Μιλ, Τζον, Στιούαρτ, *Περί ελευθερίας*, Επίκουρος.
- Μαρξ, Καρλ, *Το εβραϊκό ζήτημα*, Οδυσσεάς, Αθήνα, 2006.
- Κονδύλης, Παναγιώτης, Αντίδραση, Παλινόρθωση, Ίνδικτος, Αθήνα, 2001.
- Κονδύλης Παναγιώτης, *Ο συντηρητισμός, Ιστορικό περιεχόμενο και παρακμή*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2015.
- Picon, Antoine, *Οι σαινισμονιστές: ορθός λόγος, φανταστικό, ουτοπία*, Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς, 2007.
- Hegel, G.W.F, *Φιλοσοφία του δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Popper, Karl, *Η ανοιχτή κοινωνία και οι εχθροί της. Hegel, Marx και τα επακόλουθα*, Δωδώνη, 1982.
- Auguste Comte, *Early Political Writings*, Cambridge University Press, 1998. [Βιβλιοθήκη νεότερης και σύγχρονης Ιστορίας
- Annelian de Dijn, *French Political Thought from Montesquieu to Tocqueville. Liberty in a leveled society?* Cambridge University Press, 2008.
- Gareth Stedman Jones, Gregory Clayes, *The Cambridge History of Nineteenth-century Political Thought*, Cambridge University Press, 2013.
- Beiser, Frederic, *The Early Political Writings of the German Romantics*, Cambridge University Press, 1996. [Lib auth, βιβλιοθήκη τομέα νεότερης και σύγχρονης ιστορίας]
- H. Rosenblatt (ed), *The Cambridge Companion to Benjamin Constant* (Cambridge, 2009), pp. 286-312.
- Rosenblum, Nancy, 1978. *Bentham's Theory of the Modern State*, New York: Cambridge University Press.
- Bentham Jeremy, *A fragment on Government*, (full text on line, Lib auth)
- S. Holmes, *Benjamin Constant and the Making of Modern Liberalism* (New Haven CT, 1984) S. Holmes, 'The Liberty to Denounce: Ancient and Modern', in Rosenblatt (ed), *Cambridge Companion to Benjamin Constant*, pp. 47-68.
- Jainchill, *Reimagining Politics After the Terror: The Republican Origins of French Liberalism* (Ithaca NY, 2008)
- K.S. Vincent, *Benjamin Constant and the Birth of French Liberalism* (New York, 2011)
- C. B. Welch, *Liberty and Utility: The French Ideologues and the Transformation of Liberalism* (New York, 1984)
- R. Whatmore, 'Democrats and Republicans in Restoration France', *European Journal of Political Theory* 3 (2004): 37-51.
- S. Avineri, *Hegel's Theory of the Modern State*, (Cambridge, 1972)
- Z.A. Pelczynski, 'Political Community and Individual Freedom in Hegel's Philosophy of State', in Pelczynski (ed), *The State and Civil Society: Studies in Hegel's Political Philosophy*, (Cambridge, 1984), pp. 55-76
- E. Weil, *Hegel and the State*, trans.
- M.A. Cohen (Baltimore MD, 1998) *The Tocqueville Reader: A Life in Letters and Politics*, eds. O. Zunz and A. S. Kahan (Oxford, 2002)
- A. Craiutu, 'Tocqueville and the Political Thought of the Doctrinaires', *History of Political Thought* 20 (1999).

ECTS: 10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ102

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Το «πολιτικό» στη σκέψη του εικοστού και του εικοστού πρώτου αιώνα αναφέρεται στην ειδοποιό διαφορά ή τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της πολιτικής πράξης σε αντιδιαστολή τόσο προς άλλου τύπου πρακτικές και διαδικασίες - κοινωνικές, οικονομικές, θρησκευτικές κ.ο.κ.- όσο και προς την πολιτική ως καθημερινές λειτουργίες και διαδράσεις που κινούνται στα θεσμικά πλαίσια της καθεστηκυίας τάξης. Έτσι το «πολιτικό» στον στοχασμό του Carl Schmitt συνδέθηκε με την απόφαση του κυρίαρχου και με τη διάκριση φίλος-εχθρός, δηλαδή με έναν θεμελιώδη ανταγωνισμό που εγκαθιδρύει πολιτικές κοινότητες, ενώ στη σκέψη του Claude Lefort εντοπίζεται στη στιγμή της αρχικής δημιουργίας και θεσμοθέτησης ενός νέου κοινωνικού σχηματισμού. Κεντρικός σκοπός μας είναι η κριτική διερεύνηση και αξιολόγηση διαφορετικών ερμηνειών του «πολιτικού» από την εποχή του Carl Schmitt ως τις μέρες μας, στο έργο στοχαστών όπως ο Claude Lefort, ο Michel Foucault, ο Ernesto Laclau, η Chantal Mouffe, ο Giorgio Agamben και οι Michael Hardt και Toni Negri. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εννοιολόγηση της εξουσίας και της κυριαρχίας (βιοπολιτική, μεταδημοκρατία, ηγεμονία, εθελοδοουλία), στη συνάφεια πολιτικής και οντολογίας, δηλαδή στο πώς οι διαφορετικές συλλήψεις του «πολιτικού» συνυφαίνονται και αλληλεπιδρούν με διαφορετικές ερμηνείες της βασικής δομής της πραγματικότητας, καθώς και στις νέες μορφές πολιτικής συνάρθρωσης που αναδεικνύονται στην εποχή μας (κοινά, οριζοντιότητα, μετα-ηγεμονία).

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Καλή και κριτική κατανόηση βασικών εννοιών της σύγχρονης πολιτικής θεωρίας γύρω από τις διαφορετικές ερμηνείες και μορφές "του πολιτικού." Ικανότητα μελέτης και επεξεργασίας της βιβλιογραφίας, και βιβλιογραφικής έρευνας. Ικανότητα ανάπτυξης κριτικού και πρωτότυπου στοχασμού σε συναφή θέματα. Ικανότητα σύνταξης μιας επιστημονικής ερευνητικής εργασίας με επιχειρηματολογία, η οποία θέτει τις βάσεις για επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών:

- Γραπτή Εργασία (Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Διαμορφωτική)

Βιβλιογραφία

Αγκάμπεν Τζιωρτζιο (Agamben Giorgio) (2005) *Homo sacer. Κυρίαρχη εξουσία και γυμνή ζωή*, μτφρ. Π. Τσιαμούρας, Αθήνα: Scripta

Καστοριάδης Κορνήλιος (1985) *Η φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας*, μτφρ. Σ. Χαλικιάς κ.α., Αθήνα: Ράππας

Μπαντιού Αλέν (2009) *Από το είναι στο συμβάν*, μτφρ. Δ. Βεργέτης κ.α., Αθήνα: Πατάκης

Μποεσί Ετιέν ντε λα (2012) *Πραγματεία περί εθελοδοουλίας*, μτφρ. Π. Καλαμαράς, Θεσσαλονίκη: Πανοπτικόν

Μουφ Σαντάλ (Mouffe Chantal) (2004) *Το δημοκρατικό παράδοξο*, μτφρ. Α. Κιουπκιολής, Αθήνα: Πόλις.

Μουφ Σαντάλ (2010) *Επί του Πολιτικού*, μτφρ. Α. Κιουπκιολής, Αθήνα: Εκκρεμές.

Μπούμπερ Μάρτιν (Buber Martin) (2000) *Μονοπάτια στην Ουτοπία*, μτφρ. Β. Τομανάς,

Ντέι Ρίτσαρντ Τζ. Φ. (Day Richard J.F.) (2008) *Το τέλος της ηγεμονίας*, μτφρ. Π. Καλαμαράς, Αθήνα: Ελευθεριακή Κουλτούρα.

Σμιτ Καρλ (Schmitt Carl) (1988) *Η έννοια του πολιτικού*, μτφρ. Α. Λαβράνου, Αθήνα: Κριτική

Σμιτ Καρλ (1994) *Πολιτική Θεολογία. Τέσσερα κεφάλαια γύρω από τη διδασκαλία της κυριαρχίας*, μτφρ. Π. Κονδύλης, Αθήνα: Εκδόσεις Λεβιάθαν

Σμιτ Καρλ (1990) *Η θεωρία του αντάρτη. Παρεμβολή στην έννοια του πολιτικού*, μτφρ. Σ. Χασιώτη, Αθήνα: Πλέθρον

Φουκώ Μισέλ (1991) *Η μικροφυσική της εξουσίας*, μτφρ. Λ. Τρουλινού, Αθήνα: Ύψιλον

ECTS:10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ103

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Τα κοινωνικά κινήματα αποτελούν ένα σχετικά σύγχρονο επιστημονικό αντικείμενο. Μέχρι τη δεκαετία του '60 δεν εξετάζονταν αυτοτελώς αλλά ως μια επιμέρους παράμετρος στο πλαίσιο ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών θεωριών. Ωστόσο, η πραγματικότητα που διαμορφώθηκε από την εξέγερση του '68 και την εμφάνιση και εξάπλωση κατά τη δεκαετία του '70 των νέων κοινωνικών κινημάτων άλλαξε τη μορφή και το περιεχόμενο της πολιτικής και κοινωνικής δράσης των πολιτών, γεγονός που δημιούργησε την ανάγκη για εντατικότερη μελέτη των κινημάτων καθώς για νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και αναλύσεις. Οι πρόσφατες εξελίξεις στο χώρο των κοινωνικών κινημάτων όπως το κίνημα της εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης και τα κινήματα κατά της λιτότητας έδωσαν νέα πνοή στην έρευνα και οδήγησαν και πάλι στη διατύπωση νέων θεωρητικών διατυπώσεων. Επιπρόσθετα, οι διαφοροποιημένες εμπειρίες κυρίως στις χώρες της Λατινικής Αμερικής έδωσαν τη δυνατότητα να διαμορφωθούν αντίστοιχες θεωρητικές προσεγγίσεις. Τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν απασχολήσει τις διάφορες θεωρίες αφορούν στο γιατί, πώς και πότε εμφανίζονται και αναπτύσσονται τα κοινωνικά κινήματα, ποιά είναι τα ατομικά κίνητρα συμμετοχής, πώς μπορούμε να αναλύσουμε τον πολιτικό τους λόγο, ποιά η σημασία της συλλογικής συλλογικής ταυτότητας, πώς επηρεάζονται από δομικές αλλαγές της κοινωνίας και της πολιτικής, πώς εντάσσονται στο ευρύτερο πολιτικό τους περιβάλλον, ποιός είναι ο πολιτικός και κοινωνικός τους ρόλος και ποιά η σχέση τους με την κοινωνική ή και πολιτική αλλαγή. Αντικείμενο λοιπόν του μαθήματος είναι οι θεωρίες συλλογικής δράσης και κοινωνικών κινημάτων. Έμφαση θα δοθεί:

Ειδικότερα εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:

- Ορισμοί των κοινωνικών κινημάτων: θεωρητικές και επιστημολογικές προϋποθέσεις
- Θεωρίες συλλογικής συμπεριφοράς και σχετικής αποστέρησης (Blumer, Gurr, Davies, Merton)
- Μαρξιστικές θεωρίες για τη συλλογική δράση: ομοιότητες και διαφορές των προσεγγίσεων του Λένιν και της Λούξεμπουργκ
- Η θεωρία της ορθολογικής επιλογής του M. Olson
- Η θεωρία της κινητοποίησης των πόρων (Mc Carthy – Zald)
- Οι θεωρίες των νέων κοινωνικών κινημάτων (Touraine, του Melucci, του Offe και του Habermas)
- Η προσέγγιση της πολιτικής διαδικασίας (Mc Adam, Tarrow)
- Ανάλυση πλαισίων (Snow, Benford)
- Συγκρουσιακή πολιτική (Tilly)
- Προσεγγίσεις από τη Λατινική Αμερική (Ζιμπέκι)
- Σύγχρονες επαναστατικές θεωρίες (Holloway)

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να αναγνωρίζουν τα βασικά ερωτήματα της σύγχρονης έρευνας για τα κοινωνικά κινήματα,
- να κατανοούν τις θεωρητικές και επιστημολογικές διαφορές των ερευνητικών προγραμμάτων που έχουν συγκροτηθεί για τη μελέτη των κοινωνικών κινημάτων τα τελευταία 50 χρόνια,
- να αναγνωρίζουν την επίδραση του κοινωνικού και πολιτικού πλαισίου στις εκάστοτε κυρίαρχες θεωρίες,
- να χρησιμοποιούν βασικά ερευνητικά εργαλεία των πιο σύγχρονων προσεγγίσεων.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών:

- Γραπτή Εργασία (Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Διαμορφωτική)

Βιβλιογραφία:

Αλεξανδρόπουλος Σ. 2001, *Θεωρίες για τη συλλογική δράση και τα κοινωνικά κινήματα*, τόμος Α', Κριτική, Αθήνα, 2001.

- Benford R., Snow D. 2000, «Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment», *Annual Review of Sociology*, 26: 611-639.
- della Porta D. (κ.ά.) 2016, *Late neoliberalism and its discontents*, Palgrave
- Eder K. 1995, «Does Social Class Matter in the Study of Social Movements? A Theory of Middle-class Radicalism», στο Louis Maheu, *Social Movements and Social Classes*, London: Sage, σελ. 21-54.
- Ζιμπέκι Ρ. 2010, *Αυτονομίες και χειραφετήσεις*, Αθήνα: Αλάνα
- Hall S., Held D., McGrew A. 2010, *Η νεωτερικότητα σήμερα*, Σαββάλας.
- Gamson, W. 1990, *The Strategy of Social Protest*, 2η έκδοση, Wadsworth Boston.
- Hirsch, J. 1998, «A Party is not a Movement and Vice Versa», στο: Ely, J. και Mayer M., (επιμ.), *The German Greens. Paradox between Movement and Party*. Temple University Press, Philadelphia, σελ. 180 -192.
- Holloway, J. 2006, *Ας αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Holloway, J. 2011, *Ρωγμές στον καπιταλισμό*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Inglehart R. 2003, «Changing Values in Post-Industrial Societies», (απόσπασμα από το *The Silent Revolution*) στο Jeff Goodwin, James M. Jasper, *The Social Movements Reader. Cases and Concepts*, Oxford: Blackwell, 64-80.
- Καβουλάκος Κ.Ι., Σερντεδάκης Ν. 2016, «Συλλογική δράση και κοινωνικά κινήματα». Στο Μεταξάς Α.Ι. (Επιμ.), *Πολιτική Επιστήμη: Διακλαδική και συγχρονική διερεύνηση της πολιτικής πράξης. Τόμος IV. Πολιτική Κοινωνιολογία – Κοινωνική Εκπροσώπηση και Πολιτική Συμμετοχή*. Αθήνα, Ι. Σιδέρης.
- Jenkins C.J. 1983, «Resource Mobilization Theory and the Study of Social Movements», *Annual Review of Sociology* 9: 527-553.
- Jenkins, C. και Klanderman, B. 1995, *The Politics of Social Protest. Comparative Perspectives on States and Social Movements*. London: University of Minnesota Press, Minneapolis.
- Johnston H., Larana E. and Gusfield J 1994, *New Social Movements. From Ideology to Identity*, Philadelphia, Temple University Press.
- Johnston H. and Klandermans B. 1995, (eds.), *Social Movements and Culture*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Κιουπκιολής Α., 2014, *Για τα κοινά της ελευθερίας*, Αθήνα, εκδόσεις Εξάρχεια
- Mayer M., Roth R. 1995, «New Social Movements and the Transformation to Post-Fordist Society», στο Marcy Darnovsky, Barbara Epstein and Richard Flacks, (eds.), *Cultural Politics and Social Movements*, Philadelphia: Temple University Press, σελ. 299-319.
- McAdam D. 1982, *Political Process and the Development of Black Insurgency, 1930-1970*, Chicago: The University of Chicago Press.
- McAdam D., McCarthy J., Zald M. 1996, *Comparative Perspectives on Social Movements. Political Opportunities, Mobilizing Structures, and Cultural Framings*, Cambridge University Press.
- Maeckelbergh, M. 2011. "Doing is Believing: Prefiguration as Strategic Practice in the Alterglobalization Movement" *Social Movement Studies* 10(1): 1-20
- Neveu E. 2010, *Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινήματων και ιστορίες κινήματων από το Μεσαίωνα μέχρι σήμερα*. Αθήνα: εκδ. Σαββάλας
- Ρέγιες Α. κ.ά. 2016, *Κοινά αγαθά και κοινωνικά κινήματα*, Εκδόσεις των Συναδέλφων
- Ν. Σερντεδάκης, 2008, «Ζητήματα μεθοδολογίας στη μελέτη των κοινωνικών κινήματων και της συλλογικής δράσης». Στο Παπαϊωάννου Σκ. (Επιμ.), *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Σεφεριάδης Σ. 2006, *Συγκρουσιακή πολιτική, συλλογική δράση, κοινωνικά κινήματα: μια αποτύπωση*, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τόμος 27, σσ. 7-42
- Ψημίτη Μ. 2006, *Εισαγωγή στα Σύγχρονα Κοινωνικά Κινήματα*, εκδόσεις Ατραπός, Αθήνα
- Ψημίτης, Μ. 2017, *Κοινωνικά Κινήματα στην Καθημερινή Ζωή. Ταυτότητα, αλληλεγγύη και προεικόνιση σε σύγχρονες κοσμοπολιτικές κοινότητες*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

ECTS: 10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ201

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται οι φιλοσοφικές θεωρίες περί πολιτικής που αναφέρονται στις θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου. Αφού επιχειρηθεί μια γενική εισαγωγή στη θεωρία του κοινωνικού συμβολαίου, εξετάζονται κριτικά οι σημαντικότερες συμβολαιακές απόπειρες στο πεδίο της νεότερης πολιτικής φιλοσοφίας. Καταβάλλεται επίσης προσπάθεια να συσχετιστούν οι φιλοσοφικές προϋποθέσεις των θεωριών του κοινωνικού συμβολαίου με συγκεκριμένες πολιτικές εκφάνσεις και πολιτικά ρεύματα της εποχής μας (εκκινώντας από τις πολιτικές θεωρίες της διυποκειμενικής επικοινωνίας και καταλήγοντας κατά κύριο λόγο σε διάφορες σύγχρονες εκδοχές της σοσιαλδημοκρατίας).

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τις νεότερες θεωρίες κοινωνικού συμβολαίου, θα είναι σε θέση να διακρίνουν όλες τις ποικίλες διαφορές μεταξύ των κυριότερων πολιτικών θεωριών της Νεωτερικότητας, θα γνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των μεγάλων φιλοσοφικών πολιτικών θεωριών που άπτονται της συμβολαιακής θεωρίας, ενώ επίσης θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν όλες τις στοιχειώδεις και βασικές φιλοσοφικές έννοιες που άπτονται της πολιτικής.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών

- Γραπτή Εργασία (Διαμορφωτική, Συμπερασματική)
- Προφορική Εξέταση (Διαμορφωτική, Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Διαμορφωτική, Συμπερασματική)

Βιβλιογραφία:

Μακιαβέλλι Νικολό, *Ο ηγεμόνας*, μτφρ. Ζώη Ζωγραφίδου-Καραχάλιου, επιμέλεια-σημειώσεις Γιώργος Ζωγραφίδης, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1991.

Machiavelli Niccolò, *Έργα, πρώτος τόμος: Διατριβές πάνω στην πρώτη Δεκάδα του Τίτου Λίβιου*, σελ. 281-512· *δεύτερος τόμος: Η τέχνη του πολέμου*, σελ. 29-122, μτφρ. Παναγιώτης Κονδύλης, Κάλβος, Αθήνα 1972.

Χομπς Τόμας, *Λεβιάθαν*, μτφρ. Γρ. Πασχαλίδης / Α. Μεταξόπουλος, Γνώση, Αθήνα 2006.

Χομπς Τόμας, *Περί του πολίτη*, μτφρ. Η. Βαβούρας/Ε.Φιριπή, Ζήτρος, Θεσσαλονίκη 2015.

Hobbes Thomas, *Περί της φύσης του ανθρώπου*, μτφρ. Δ. Σταυρίδου, Printa, Αθήνα 2013.

Σπινόζα Μπαρούχ, *Πολιτική Πραγματεία*, μτφρ. Άρης Στυλιανού, εισαγωγή Γεράσιμος Βώκος, επίμετρο Etienne Balibar, Πατάκης, Αθήνα 1996.

Σπινόζα, *Ηθική*, μτφρ. Ευ. Βανταράκης, εισ. Β. Γρηγοροπούλου, Εκκρεμές, Αθήνα 2009.

Σπινόζα, *Πραγματεία για τη διόρθωση του νου*, μτφρ. Β. Jacquemart & Βασιλική Γρηγοροπούλου, Πόλις, Αθήνα 2000.

Srinosa Baruch, *Περί της ελευθερίας της σκέψης σε ένα ελεύθερο κράτος*, μτφρ. Επ. Βαμπούλης & Άρης Στυλιανού, εισαγωγή Γεράσιμος Βώκος, Άγρα, Αθήνα 2014.

Locke John, *Δεύτερη πραγματεία περί κυβερνήσεως*, μτφρ. Πασχάλης Κιτρομηλίδης, Πόλις, Αθήνα, 2010.

Locke John, *Δοκίμιο για την ανεκτικότητα & Επιστολή για την ανεξίτηρησκία*, μτφρ. Γιάννης Λειβαδίτης, προλεγόμενα Αλέξανδρος Βέλιος, Printa, Αθήνα 2013.

Μοντεσκιέ, *Το πνεύμα των νόμων*, μτφρ. Κονδύλης / Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 2006.

Ρουσσώ Ζαν-Ζακ, *Το κοινωνικό συμβόλαιο*, μτφρ. Βασιλική Γρηγοροπούλου – Αλβέρτος Σταϊνχάουερ, Πόλις, Αθήνα 2004.

Rousseau Jean-Jacques, *Πραγματεία περί της καταγωγής και των θεμελίων της ανισότητας ανάμεσα στους ανθρώπους*, μτφρ. Μ. Αλεξίου, Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1992.

Rousseau Jean-Jacques, *Αιμίλιος ή περί αγωγής*, 2 τ, μτφρ. Π. Γκέκα, Πλέθρον, Αθήνα 2001.

Rousseau Jean-Jacques, *Οι Εξομολογήσεις*, 2 τόμοι, μτφρ. Αλεξ. Παπαθανασοπούλου, Ιδεόγραμμα, Αθήνα 1997.

Καντ Ιμμάνουελ, *Δοκίμια*, μτφρ. Ε. Π. Παπανούτσου, Δωδώνη, Αθήνα 1971.

Καντ Ιμμάνουελ, *Προς την αιώνια ειρήνη*, μτφρ. Κων. Σαργέντης, Πόλις, Αθήνα 2006.

Χέγκελ, *Ο Λόγος στην Ιστορία*, μτφρ. Παναγιώτης Θανάσας, Μεταίχμιο, Αθήνα 2006.

Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, *Θεωρίες της πολιτικής και του κράτους. Hobbes, Locke, Rousseau, Kant, Hegel*, μτφρ.-εισαγ. Μανόλης Αγγελίδης - Θανάσης Γκιούρας, Σαββάλας, Αθήνα 2005.

«Σπινόζα: προς την ελευθερία. Δέκα σύγχρονες ελληνικές μελέτες», επιμέλεια Βασιλική Γρηγοροπούλου και Άρης Στυλιανού, *Αξιολογικά*, ειδικό τεύχος 2, Εξάντας, Αθήνα 2002.

Κριτική της ιδεολογίας και ανάλυση πολιτικού λόγου (διδάσκων: Σταυρακάκης)

ECTS: 10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ202

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Από τη στιγμή της εμφάνισής της, στο έργο του Γάλλου διαφωτιστή De Tracy, η έννοια της «ιδεολογίας» αποτέλεσε αναμφίβολα ένα από τα βασικότερα θεμέλια της πολιτικής νεωτερικότητας. Παράλληλα, η μελέτη της ιδεολογίας αναδείχθηκε σε έναν από τους κυριότερους ερευνητικούς τομείς στον χώρο της πολιτικής θεωρίας. Σκοπός του μαθήματος είναι, αρχικά, να παρουσιάσει μια ιστορική γενεαλογία των ποικίλων εννοιολογήσεων της ιδεολογίας, από το διαφωτιστικό πρόγραμμα της Σχολής των Γάλλων «ιδεολόγων» στις μαρξικές και μαρξιστικές θεωρήσεις και την κοινωνιολογία της γνώσης του Καρλ Μάνχαϊμ, καταλήγοντας στην χαρτογράφηση των αδιεξόδων των παραδοσιακών θεωριών της ιδεολογίας, όπως αναδεικνύονται στο έργο στοχαστών όπως ο Μισέλ Φουκώ και ο Πιερ Μπουρντιέ. Στο κυρίως μέρος του μαθήματος η συζήτηση θα επικεντρωθεί σε μια εις βάθος διερεύνηση του περάσματος από την ιδεολογία στον πολιτικό λόγο μέσω της αλλαγής παραδείγματος που επιφέρει η λεγόμενη «γλωσσολογική στροφή» και η εδραίωση του επιχειρήματος της κοινωνικής κατασκευής της πραγματικότητας (κονστρουξιονισμός). Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους τρόπους με τους οποίους οι παραπάνω πολιτικο-θεωρητικοί μετασχηματισμοί αποτυπώθηκαν στο έργο τριών σημαντικών προσεγγίσεων της ιδεολογίας και του πολιτικού λόγου που οριοθετούν τις σύγχρονες αναζητήσεις στο πεδίο αυτό. Πρόκειται για το έργο του Λουί Αλτουσέρ, του Ερνέστο Λακλάου και του Σλάβοϊ Ζίζεκ. Μέσα από την κριτική ανάγνωση και ανάλυση των σχετικών κειμένων θα αξιολογήσουμε τις λύσεις που προτείνουν για τον αναπροσανατολισμό της θεωρίας της ιδεολογίας σε ένα λογο-αναλυτικό πλαίσιο επηρεασμένο από τον ψυχαναλυτικό στοχασμό και τη συμβολή τους στην επαρκέστερη χαρτογράφηση των ιδεολογικών φαινομένων της πολιτικής νεωτερικότητας και μετα-νεωτερικότητας.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα έχουν αποκτήσει:

- Συστηματική γνώση στον τομέα της κριτικής της ιδεολογίας και της ανάλυσης του πολιτικού λόγου.
- Διεύρυνση και εμπάθυνση του γνωστικού αποθέματος στην σύγχρονη θεωρία της ιδεολογίας, στην θεωρία του λόγου (Σχολή του Essex) και στα επιχειρήματα «κοινωνικής κατασκευής» (ιδίως εκεί όπου καταγράφεται επιρροή της ψυχαναλυτικής προσέγγισης).
- Ικανότητα επεξεργασίας και σύνθεσης στοιχείων από ποικίλες πηγές της πολιτικής θεωρίας και φιλοσοφίας (ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες, συμβατικές και ηλεκτρονικές).
- Εμπέδωση ποιοτικών αναλυτικών εργαλείων και μεθόδων της πολιτικής έρευνας στο πεδίο της ανάλυσης λόγου. – Χρήση των παραπάνω εργαλείων στην ανάπτυξη σύνθετων θεωρητικών και φιλοσοφικών επιχειρημάτων (προφορικά και γραπτά).

- Χρήση των παραπάνω μεθόδων στην οργάνωση και διεξαγωγή αυτοδύναμης επιστημονικής μελέτης που επιστρατεύει σύνθετα αναλυτικά μοντέλα της πολιτικής θεωρίας και της ανάλυσης λόγου στην ανάλυση συγκεκριμένων ιδεολογικών φαινομένων.
- Εμπέδωση της κριτικής ικανότητας και του αναστοχασμού στην εφαρμογή ερευνητικών σχεδίων της ιδεολογικής και λογοαναλυτικής έρευνας.

Βιβλιογραφία:

1. Γενικά περί ιδεολογίας και ανάλυσης πολιτικού λόγου:

- Barrett, Michele, *The Politics of Truth: From Marx to Foucault*, Cambridge: Polity, 1991.
- Butler, Judith, *Σώματα με σημασία*, Αθήνα: Εκκρεμές, 2008.
- Barthes, Roland, *Μυθολογίες*, Αθήνα: Ράππας, 1979.
- Berger, Peter, και Luckman, Thomas, *Η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας*, Αθήνα: νήσος, 2003.
- Bell, Daniel, *The End of Ideology*, 2η έκδοση, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2000.
- Δεμερτζής, Ν. και Λίποβατς, Θ., *Δοκίμιο για την ιδεολογία*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1994.
- Δοξιάδης, Κύρκος, *Ανάλυση λόγου: κοινωνικο-φιλοσοφική θεμελίωση*, Αθήνα: Πλέθρον, 2008.
- Eagleton, Terry, *Ideology: An Introduction*, Λονδίνο: Verso, 1991.
- Freeden, Michael, *Ideology: A Very Short Introduction*, Οξφόρδη: Oxford University Press, 2003.
- Freeden, Michael, *Reassessing Political Ideologies*, Λονδίνο: Routledge, 2001.
- Freeden, Michael, *Ideologies and Political Theory*, Οξφόρδη: Oxford University Press, 1996.
- Howarth, David, *Η έννοια του λόγου*, Αθήνα: Πολύτροπον, 2008.
- Howarth, David, Norval, Aletta, και Stavrakakis, Yannis (επιμ.) *Discourse Theory and Political Analysis*, Manchester: Manchester University Press, 2000.
- Howarth, David και Torfing, Jacob (επιμ.) *Discourse Theory in European Politics*, Λονδίνο: Palgrave Macmillan, 2005.
- Μάνχαϊμ, Καρλ, *Ιδεολογία και ουτοπία*, Αθήνα: γνώση, 1997.
- Μαρξ-Ένγκελς, *Η γερμανική ιδεολογία*, 2 τόμοι, Αθήνα: Γκούτενμπεργκ.
- More, Bacon, Neville, *Τρία κείμενα για την ουτοπία*, επιμ. Στέφανος Ροζάνης, Αθήνα: Μεταίχμιο, 2007.
- Μοσχονάς, Σπύρος, *Ιδεολογία και γλώσσα*, Αθήνα: Πατάκης, 2005.
- Phillips, Louise και Jorgensen, Marianne, *Ανάλυση λόγου: Θεωρία και μέθοδος*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2009.
- Ricoeur, Paul, *Lectures on Ideology and Utopia*, N.Y.: Columbia University Press, 1988.
- Zizek, Slavoj (επιμ.) *Mapping Ideology*, Λονδίνο: Verso, 1995.
- Χρύσης, Αλέξανδρος, *Ιδεολογία και κριτική*, Αθήνα: Στάχυ, 1993.
- Wodak, Ruth και Forchtner, Bernhard (επιμ.) *Handbook of Language and Politics*, Λονδίνο: Routledge.

2. Αλτουσέρ, Λακλάου, Μουφ και Ζίζεκ:

- Althusser, Louis, «Ιδεολογία και ιδεολογικοί μηχανισμοί του κράτους», *Θέσεις*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1990.
- Althusser, Louis, «Φρόντ και Λακάν», *Θέσεις*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1990.
- Althusser L., Balibar E., Ranciere J. κ.α. *Να διαβάσουμε το Κεφάλαιο*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003.
- Butler, Judith, *Η ψυχική ζωή της εξουσίας*, Αθήνα: Πλέθρον, 2009.
- Laclau, Ernesto, *Πολιτική και ιδεολογία στη μαρξιστική θεωρία: καπιταλισμός, λαϊκισμός, φασισμός*, Θεσσαλονίκη: Σύγχρονα Θέματα, 1983.

Laclau, Ernesto και Mouffe, Chantal, *Hegemony and Socialist Strategy*, Λονδίνο: Verso, 1985.

Laclau, Ernesto και Mouffe, Chantal, *Ηγεμονία και σοσιαλιστική στρατηγική*, Τρίκαλα: Επέκεινα, 2020.

Laclau, Ernesto, *Για την επανάσταση της εποχής μας*, Αθήνα: νήσος, 1997.

Laclau, Ernesto, *On Populist Reason*, Λονδίνο: Verso, 2005.

Mouffe, Chantal, *On Left Populism*, Λονδίνο: Verso, 2018.

Mouffe, Chantal, *Για έναν αριστερό λαϊκισμό*, Τρίκαλα: Επέκεινα, 2023.

Σταυρακάκης, Γιάννης, *Ο Λακάν και το πολιτικό*, Αθήνα: Ψυχογιός, 2008.

Σταυρακάκης, Γιάννης, *Η λακανική αριστερά*, Αθήνα: Σαββάλας, 2012.

Zizek, Slavoj, *Μίλησε κανείς για ολοκληρωτισμό;*, Αθήνα: Scripta, 2002.

Zizek, Slavoj, *Η μαριονέτα και ο νάνος*, Αθήνα: Scripta, 2005.

Zizek, Slavoj, *Το υψηλό αντικείμενο της ιδεολογίας*, Αθήνα: Scripta, 2006.

Πολιτική και ηθική φιλοσοφία (διδάσκοντες: Μπετσάκος, Δρόσος)

ECTS: 10, Κωδικός Μαθήματος: ΠΘ203

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Μελέτη του ιστορικού, πολιτικού και πνευματικού συγκειμένου στο οποίο γεννήθηκαν οι ιδέες του οικονομικού φιλελευθερισμού. Σύνδεση των ιδεών αυτών με το γενικότερο κίνημα του Διαφωτισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις συνθήκες της Σκωτίας μετά την Ένωσή της με την Αγγλία. Οι νέες προκλήσεις που αντιμετώπισε μια οικονομικά καθυστερημένη και θρησκευτικά συντηρητική κοινωνία: η ηθική κρίση και η άνθιση των συζητήσεων για την ελευθερία, την ανεξιθρησκία και την οικονομική πρόοδο. Η έμφαση στην οικονομία της αγοράς και η ειδική σημασία της υπό τις συνθήκες της εποχής. Κριτική της πολιτικής του μερκαντιλισμού και «αντικρατισμός» του Adam Smith. Για ποιο κράτος πρόκειται; Ποιες οι ηθικές- κοινωνικές προϋποθέσεις για την εύρυθμη λειτουργία του υποδείγματος της φυσικής ελευθερίας; Οι αναπόφευκτες λειτουργίες του κράτους στο πλαίσιο του κλασικού Φιλελευθερισμού. Μελέτη του λεγόμενου Νεοφιλελευθερισμού. Τα θεωρητικά θεμέλια του Νεοφιλελευθερισμού. Η Αυστριακή Σχολή: von Mises, Hayek, Friedman και τα «παιδιά του Chicago». Ηθικές προϋποθέσεις του Νεοφιλελευθερισμού. Ο ακραίος ηθικός ατομισμός της Ayn Rand. Foucault και η Γέννηση της βιοπολιτικής. Sygmund Bauman και η κοινωνία της ρευστότητας. Μπιουν Τσουλ Χαν και η κοινωνία της κόπωσης. Ο Νεοφιλελευθερισμός και 'καθαρός' μετα-καπιταλισμός. Τι σημαίνει «λιγότερο κράτος»; Η απορρόφηση του πολιτικού από τις τεχνικές διακυβέρνησης. Ο αντι-λαϊκισμός και η επίθεση στη δημοκρατία. Η δημοκρατία ως λαϊκισμός και ως προνεωτερικό κατάλοιπο. Προβληματισμοί περί προόδου και παράδοσης. Το παράδειγμα της ηθικής οικονομίας

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα μπορούν: να γνωρίζουν τις ιστορικές και φιλοσοφικές προϋποθέσεις ανάδυσης και ανάπτυξης των φιλελεύθερων ιδεών στην οικονομία κατά τον 18ο αιώνα στο πλαίσιο του Σκωτικού Διαφωτισμού, κυρίως του Adam Smith- να προσδιορίζουν τις ηθικές και πολιτικές προϋποθέσεις, υπό τις οποίες εννοεί ο κλασικός Φιλελευθερισμός τη μη σχεδιασμένη λειτουργία της αγοράς- την ιστορική εμφάνιση και ιδιαιτερότητα του Νεοφιλελευθερισμού- τις συνέχειες και τομές αυτού του ρεύματος- κυρίως στην επεξεργασμένη εκδοχή του από τον Friedrich Hayek σε σχέση με τον κλασικό Φιλελευθερισμό- τη θεμελίωση της έννοιας της «αυθόρμητης ευταξίας» και τη θεωρητική απόρριψη των εννοιών της «κοινωνικής δικαιοσύνης»- να αναγνωρίσουν τις εσωτερικές αντιφάσεις και τις εξωτερικές κριτικές του Νεοφιλελευθερισμού ως προς τη θεωρία και ως προς τις συνέπειες της εφαρμογής των αντίστοιχων πολιτικών.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών:

- Γραπτή Εργασία (Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Διαμορφωτική)

Βιβλιογραφία

Διονύσης Γ Δρόσος: *Αγορά και Κράτος στον Adam Smith. Κριτική στην αναδρομική θεμελίωση του Νεοφιλελευθερισμού*. Ίδρυμα Σάκη Καράγεωργα, 1984.

Διονύσης Γ. Δρόσος: *Το Ευγενές Εμπόριο της Συμπάθειας. Αστικός Πολιτισμός και Ηθική Κοινότητα στον Σκωτικό Διαφωτισμό*. Εκδόσεις Νήσος 2106

Adam Smith: *Η Θεωρία των Ηθικών Συναισθημάτων* (μτφρ. Δ Γ Δρόσος), Παπαζήση, 2011.

Διονύσης Γ Δρόσος (επ): *Αρετές και Συμφέροντα. Η Βρετανική ηθική σκέψη στο κατώφλι της Νεοτερικότητας*. Σαββάλας-Ίδρυμα Σάκη Καράγεωργα, 2008.

Αμάρτυα Σεν: *Επανεξετάζοντας την ανισότητα*. Καστανιώτης, Αθήνα 2004.

Αμάρτυα Σεν: *Για την ηθική και την οικονομία*. Καστανιώτης, Αθήνα 1999.

Αμάρτυα Σεν: *Η ιδέα της δικαιοσύνης*. Πόλις 2014.

Wendy Brown: *Η καταστροφή του δήμου*, Πατάκης 2017.

Michel Foucault: *Η γένεση της βιοπολιτικής*, Πλέθρον 2012.

Φ.Χάγιεκ: *Ο δρόμος προς τη δουλεία*, Παπαδόπουλος, 2013.

Φ.Χάγιεκ: *Το σύνταγμα της ελευθερίας*, Καστανιώτης, 2008.

Harvey David: *Νεοφιλελευθερισμός. Ιστορία και παρόν*, Καστανιώτη, 2007.

Αγγελίδης-Ψυχοπαίδης (επ): *Κείμενα Πολιτικής Οικονομίας και Θεωρίας της Πολιτικής*, Εξάντας 1992.

Καρλ Πολάνυι: *Ο μεγάλος μετασχηματισμός*. Νησίδες, 2009.

Toussaint, Eric: *Ο νεοφιλελευθερισμός από τις απαρχές του μέχρι σήμερα*. Εκδόσεις Τόπος, 2012.

Michel Foucault: *Η Γέννηση της Βιοπολιτικής. Παραδόσεις στο Κολλέγιο της Γαλλίας 1978-1979*. Πλέθρον, 2012.

Γιάνης Βαρουφάκης: *Παγκόσμιος Μινώταυρος. Οι πραγματικές αιτίες της κρίσης*. Λιβάνης, 2012.

Φίλιππος Δραγούμης: *Η ηθική πίσω από την κρίση. Σκέψεις για την ηθική φιλοσοφία εν μέσω οικονομικής κρίσης*. Άγρα 2013.

Κύρκος Δοξιάδης: *Ο Foucault της φιλοσοφίας και της Αριστεράς*. Νήσος 2015.

Milton Friedman: *Καπιταλισμός και Ελευθερία*. Παπαδόπουλος, 2012.

Ψυχοπαίδης, Κοσμάς (επ): *Συντηρητισμός, φιλελευθερισμός, σοσιαλισμός*. Εστία 1992

Lazzarato, Maurizio: *Η κατασκευή του χρεωμένου ανθρώπου. Δοκίμιο για τη φιλελεύθερη κατάσταση*. Αλεξάνδρεια 2014.

Daniel Cohen: *Η ευημερία του κακού. Μια (ανήσυχη) εισαγωγή στην οικονομία*. Πόλις 2009.

Κόλιν Κράουτς: *Μεταδημοκρατία*. Εκκρεμές, 2006.

Κόλιν Κράουτς: *Ο περίεργος μη θάνατος του Νεοφιλελευθερισμού*. Εκκρεμές, 2014

U. Duchrow-F.J. Hinkelammert, *Ίδιοκτησία για τούς ανθρώπους, όχι για τό κέρδος*. Άρτος Ζωής, 2013.

Naomi Klein: *Το δόγμα του σοκ. Η άνοδος του καπιταλισμού της καταστροφής*.

Λιβάνης, 2010.

Noam Chomsky: *Κέρδος και πολίτης: Νεοφιλελευθερισμός και παγκόσμια τάξη*. Καστανιώτης 1998

Διπλωματική εργασία

ECTS: 30

Στόχοι διπλωματικής εργασίας

Η διπλωματική εργασία στοχεύει στην εμπέδωση από μέρους των φοιτητών/τριών των κανόνων της επιστημονικής έρευνας και στην εξοικείωση με και στην ανάπτυξη ικανοτήτων αποτελεσματικού χειρισμού της επιστημονικής βιβλιογραφίας και του εκάστοτε ερευνητικού υλικού. Βοηθά τους/τις φοιτητές/τριες να προετοιμάζουν και να κοινοποιούν τα ερευνητικά τους πορίσματα, τόσο γραπτά όσο και προφορικά, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Έχει ως αντικείμενο την ανασκόπηση της σχετικής επιστημονικής βιβλιογραφίας, την παραγωγή ερευνητικού υλικού και την οργανωμένη παρουσίαση των αντίστοιχων αποτελεσμάτων πάνω σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο της πολιτικής θεωρίας. Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, και ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/φίας – στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περιήληψη της προτεινόμενης εργασίας –, η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα της και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο επιβλέπων/ουσα. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας γίνεται στα ελληνικά, αλλά δύναται να πραγματοποιηθεί και στην αγγλική γλώσσα, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας, ο φοιτητής/τρια αναμένεται:

- Να είναι σε θέση να αναζητήσει, επιλέξει, αναλύσει και συνθέσει βιβλιογραφικά και ερευνητικά δεδομένα σε συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο και θέμα της πολιτικής θεωρίας.
- Να μπορεί να οργανώσει το θεωρητικό/βιβλιογραφικό και τυχόν εμπειρικό υλικό του/της με εναργή και τεκμηριωμένο τρόπο, συναφή με τις απαιτήσεις του επιστημονικού λόγου.
- Να έχει εξοικειωθεί με συγκεκριμένες μεθόδους γραφής και ανάπτυξης επιστημονικού κειμένου, παράθεσης βιβλιογραφικών αναφορών και συναγωγής επιστημονικών συμπερασμάτων.
- Να ξέρει να αναγνωρίσει και να αποφύγει φαινόμενα λογοκλοπής.
- Να μπορεί να οργανώσει και παρουσιάσει τα δεδομένα του σε ευρύ κοινό στον προφορικό και γραπτό λόγο.

Μέθοδοι Αξιολόγησης Φοιτητών

- Γραπτή Εργασία (Συμπερασματική)
- Δημόσια Παρουσίαση (Συμπερασματική)

4. Εισδοχή και φοίτηση

4.1 Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με τον Ν. 3328/2005 (Α' 80).
3. Μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που υπηρετούν σε Τμήμα του Α.Π.Θ., εφόσον είναι κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ' έτος ανά ΠΜΣ, εφόσον το Τμήμα που υπηρετούν είναι συναφές με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο Α.Π.Θ..

4.2 Αριθμός εισακτέων, κριτήρια και διαδικασία επιλογής εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 15 μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες. Για τη διασφάλιση της ποιότητας όλων των κύκλων σπουδών (άρθρο 45 παρ. 1β του Ν. 4485/2017) προβλέπεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών δεν θα υπερβαίνει τους 5 μεταπτυχιακούς φοιτητές ανά διδάσκοντα. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο ΠΜΣ σε σχέση και με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών/τριών δεν θα υπερβαίνει τους 1/25.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος, κατά το τέλος του εαρινού εξαμήνου ή του χειμερινού, η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από

σχετική εισήγηση της Σ.Ε., προκηρύσσει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με ανοιχτή διαδικασία για την εισαγωγή στο ΠΜΣ. Η προκήρυξη δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο, στην ιστοσελίδα του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και αποστέλλεται στα συναφή Τμήματα. Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Η αίτηση για την εισαγωγή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, κατά την υποβολή της στη Γραμματεία του Τμήματος (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή), συνοδεύεται από τα ακόλουθα έγγραφα:

α) αντίγραφο πτυχίου του/της υποψηφίου/ας,

β) πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας για το σύνολο των σπουδών του/της,

γ) φάκελο με τις τυχόν δημοσιευμένες μελέτες του/της υποψηφίου/ας,

δ) εμπειριστατωμένη ερευνητική πρόταση 1500-2000 λέξεων, από την οποία να προκύπτουν τα ερευνητικά του/της ενδιαφέροντα, ο βαθμός της βιβλιογραφικής ενημέρωσής του/της και η ικανότητά του/της να εκπονήει σχέδιο επιστημονικής μελέτης, καθώς και

ε) τίτλο γλωσσομάθειας ξένης γλώσσας (αγγλικής ή γαλλικής ή γερμανικής) ή της ελληνικής (στην περίπτωση αλλοδαπών υποψηφίων), από τον οποίο να προκύπτει «καλή γνώση» κατά τον ορισμό του άρθρου 1 του ΠΔ 147/2007 [ΦΕΚ 185/3.8.2007/τ. Α΄].

Η αξιολόγηση και κατάταξη των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών πραγματοποιείται μετά από την επιτυχή συμμετοχή τους σε γραπτές εξετάσεις που λαμβάνουν χώρα τον μήνα που προηγείται της έναρξης του 1ου εξαμήνου (Σεπτέμβριο ή Ιανουάριο) και συνέντευξη που διενεργείται τον ίδιο μήνα. Στις εξετάσεις καλούνται όσοι/ες πληρούν τα προβλεπόμενα παραπάνω κριτήρια, σύμφωνα με τα δικαιολογητικά που έχουν καταθέσει.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις ακολουθούν δύο διαδοχικά στάδια:

Α΄ στάδιο:

1. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς στο μάθημα «Νεότερη και Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία».

2. Η Συντονιστική Επιτροπή λειτουργεί και ως Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών (ΕΕΜΦ). Όλα τα γραπτά αξιολογούνται και βαθμολογούνται από δύο (2) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που ορίζονται με απόφαση της ΣΕ, με κλίμακα από το ένα (1) έως το δέκα (10), με βάση το πέντε (5).

3. Η Συντονιστική Επιτροπή σε συνεδρίασή της αθροίζει τις βαθμολογίες κάθε γραπτού και υπολογίζει τον μέσο όρο ή το αναβαθμολογεί σε περίπτωση που η βαθμολόγηση των δύο εξεταστών παρουσιάζει απόκλιση άνω των τριών μονάδων. Στην περίπτωση αυτή ως μέσος όρος θεωρείται ο βαθμός του αναβαθμολογητή. Μετά αποκαλύπτει τα ονόματα των υποψηφίων και συντάσσει την κατάσταση βαθμολογίας των εξετασθέντων και τον ειδικό κατάλογο των επιτυχόντων/ουσών.

4. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται από τη Γραμματεία και περιλαμβάνουν αναλυτικά: τους βαθμούς που έλαβε ο/η υποψήφιος/α και το τελικό άθροισμα της βαθμολογίας του.

5. Επιτυχόντες/ούσες στις εξετάσεις θεωρούνται, καταρχήν, όσοι/ες έχουν λάβει αθροιστικά τουλάχιστον τη βάση (μέσος όρος των βαθμών των δύο βαθμολογητών μεγαλύτερος ή ίσος του 5 σε κλίμακα 0-10).

Β΄ στάδιο:

Οι επιτυχόντες/ούσες στις εξετάσεις προσέρχονται σε συνέντευξη ενώπιον της ΕΕΜΦ. Η ΕΕΜΦ συνεδριάζει με την παρουσία τουλάχιστον τριών μελών της. Αντικείμενο της συνέντευξης είναι, καταρχήν, η κατατεθειμένη ερευνητική πρόταση κάθε υποψηφίου/ας και οι τυχόν δημοσιεύσεις του/της. Η συνέντευξη βαθμολογείται από όλα τα παρόντα μέλη της ΕΕΜΦ (σε κλίμακα 0-10, άριστα=10, βάση=5). Υπολογίζεται κατόπιν για κάθε υποψήφιο/α ο μέσος όρος των βαθμών. Επιτυχόντες/ούσες στη συνέντευξη θεωρούνται, καταρχήν, όσοι/ες έχουν λάβει τουλάχιστον τη βάση (5) ως μέσο όρο.

Αφού επικυρωθούν από τη Συνέλευση του Τμήματος, τα τελικά αποτελέσματα των εισαγωγικών εξετάσεων εκδίδονται από τη Γραμματεία του Τμήματος με ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στο ΠΜΣ στην «Πολιτική Θεωρία» γίνονται δεκτοί, κατ' ανώτατο αριθμό, οι 15 συνολικώς πρωτεύσαντες/σες με βάση τους παρακάτω συντελεστές αξιολόγησης. Οι υποψήφιοι/ες που κρίθηκαν επιτυχόντες/ούσες τόσο στις γραπτές εξετάσεις όσο και στη συνέντευξη βαθμολογούνται ως εξής:

Ο τελικός βαθμός κατάταξης προκύπτει κατά 10% από τον βαθμό πτυχίου [στρογγυλοποίηση στο πρώτο δεκαδικό, εφόσον είναι πάνω από 6,5], κατά 10% από τη γλωσσομάθεια [6,5 πολύ καλή, 8,5 άριστα, 10 για δύο ή περισσότερες γλώσσες], κατά 60% για την επίδοση στις εξετάσεις [30Χβαθμό Α βαθμολογητή και 30Χβαθμό Β βαθμολογητή] και κατά 20% από την αξιολόγηση της ερευνητικής πρότασης κατά την προφορική συνέντευξη [20Χτον μέσο όρο των βαθμών των μελών της ΕΕΜΦ].

Σε περίπτωση απόλυτης ισοβαθμίας, όλοι οι ισοβαθμήσαντες εισάγονται στο ΜΠΣ ακόμη και ως υπεράριθμοι.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων/ουσών και τυχόν επιλαχόντων/ουσών, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4.3 Διάρκεια και όροι φοίτησης

1. Η ελάχιστη χρονική διάρκεια σπουδών για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης ορίζεται σε τρία (3) εξάμηνα. Για την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας απαιτείται τουλάχιστον ένα (1) εξάμηνο μετά την ολοκλήρωση των δύο (2) πρώτων διδακτικών εξαμήνων.

2. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται σε δύο έτη (4 εξάμηνα). Φοιτητής/τρια που δεν αποκτά το ΜΔΕ μετά την παρέλευση διετίας (τεσσάρων εξαμήνων) από την ημερομηνία της πρώτης εγγραφής του/της διαγράφεται από το ΠΜΣ.

3. Στους/ις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια χάνει τη φοιτητική ιδιότητα. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια της κανονικής φοίτησης.

Επιτρέπεται, μόνο σε τεκμηριωμένα εξαιρετικές περιπτώσεις (ενδεικτικά: ασθένεια, φόρτος εργασίας, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, εγκυμοσύνη, λόγοι ανωτέρας βίας), να χορηγείται παράταση σπουδών μέχρι ένα (1) έτος, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος.

Για θέματα επανεξέτασης μαθημάτων σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής αποφάινεται η Συνέλευση του Τμήματος μετά από αιτιολογημένη πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης ή τους λόγους διαγραφής.

Ενδεικτικά λόγους διαγραφής μπορεί να αποτελούν:

α) μη επαρκής πρόοδος του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας (η οποία τεκμηριώνεται με τη μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: παρακολούθησεις μαθημάτων, εξετάσεις),

β) πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων που ορίζονται από τον Κανονισμό Μ.Σ.,

γ) συμπεριφορά που παραβιάζει την ακαδημαϊκή δεοντολογία όπως π.χ. η λογοκλοπή, και

δ) αίτηση του/της ίδιου/ας του/της μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας.

Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και θεωρείται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, μπορεί να εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του/της, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων/σεμιναρίων του ΜΠΣ είναι υποχρεωτική για τους/τις φοιτητές/τριες. Επιτρέπεται μέγιστος αριθμός τριών (3) δικαιολογημένων απουσιών σε κάθε μάθημα.

Οι εγγραφές των εισαγόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος, στην οποία ορίζεται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή.

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών οφείλει να εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι διευκολύνσεις (π.χ. τρόπος εξέτασης, πρόσβαση στους χώρους, τα εργαστήρια διδασκαλίας, κ.λπ.) ορίζονται κατά περίπτωση από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά από αίτηση του/της ενδιαφερομένου/ης φοιτητή/τριας.

4.4 Υποτροφίες

Με απόφαση της Συνέλευσης και ανάλογα με τα έσοδα του Π.Μ.Σ., είναι δυνατόν να χορηγούνται υποτροφίες ή βραβεία αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Ε.Δ.Ε. Οι υποτροφίες δίνονται με βάση ακαδημαϊκά αντικειμενικά κριτήρια (ενδεικτικά: αφορούν φοιτητές/τριες κανονικής φοίτησης, υπολογίζεται ο μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενου εξαμήνου, κ.λπ.) ή προσφορά υπηρεσιών και πρέπει να εγγράφονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Ε.Δ.Ε.

4.5 Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια υποχρεούται να σέβεται τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών των πηγών που χρησιμοποιεί, να κάνει λεπτομερή αναφορά στο έργο και τις απόψεις άλλων, αν τα χρησιμοποίησε, και να τηρεί αυστηρά τους ισχύοντες στο Α.Π.Θ. κανόνες για την αποφυγή της λογοκλοπής.

Ως λογοκλοπή ορίζεται η αυτολεξεί αντιγραφή κειμένου από οποιαδήποτε γραπτή πηγή (δημοσιευμένη ή αδημοσίευτη), χωρίς το κείμενο να τίθεται εντός εισαγωγικών ή/και χωρίς να γίνεται ορθή βιβλιογραφική αναφορά στην πηγή από την οποία αντλείται. Επίσης, ως λογοκλοπή ορίζεται η μεταφορά ενός κειμένου σε μια εργασία με ελάχιστες φραστικές αλλαγές και χωρίς να γίνεται η δέουσα αναφορά στην πηγή από την οποία αντλείται. Η λογοκλοπή και η αντιγραφή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Σε περίπτωση λογοκλοπής, και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/τριας, η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει μέχρι και τη διαγραφή του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος εισήγηση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Παραβάσεις θεωρούνται τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κή φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή κατά την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

4.6 Το Απονεμόμενο Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που απονέμεται από το ΑΠΘ εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών. Στο Δίπλωμα αναγράφονται ο τίτλος του, το Τμήμα, το έμβλημα του Α.Π.Θ., τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης (Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα), η χρονολογία περάτωσης των σπουδών και έκδοση του διπλώματος και ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης.

Στον απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος. Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται το κατά νόμο Παράρτημα Διπλώματος το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες

ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

4.7 Σύμβουλοι σπουδών, Υπεύθυνοι για επί μέρους τομείς και αξιολόγηση

Σύμβουλος Σπουδών ΠΜΣ «πολιτική θεωρία»: Άρης Στυλιανού

Υπεύθυνος διαχείρισης παραπόνων φοιτητών/τριών Τμήματος: Άρης Στυλιανού

Σύμβουλοι Σπουδών Erasmus+
Γενικός Συντονισμός: Ευτυχία Τεπέρογλου
Σπουδές Erasmus: Κωνσταντίνος Παπαστάθης
Πρακτική άσκηση: Γιώργος Ανδρέου
Πρόγραμμα Ericur: Τεπέρογλου Ευτυχία, Παπαγεωργίου Γιάννης
Διοικητική υποστήριξη: Βασίλης Μανουσάκης

Υπεύθυνος αλλοδαπών φοιτητών/τριών: Βέμουντ Όρμπακκε

Υπεύθυνος για φοιτητές/τριες με αναπηρία: Βέμουντ Όρμπακκε

Κάθε εξάμηνο, πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτητές/τριες έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογήσουν τα μαθήματα και τους/τις διδάσκοντες/ουσές τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών τους. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ): <http://qa.auth.gr>

Δ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1. Επίτιμοι διδάκτορες

Πρώτος επίτιμος διδάκτωρ του Τμήματος αναγορεύθηκε στις 12 Μαΐου 2005 ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Paris X-Nanterre κ. Étienne Balibar.

Δεύτερος επίτιμος διδάκτωρ του Τμήματος αναγορεύθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 2018 ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Mannheim κ. Hermann F.J. Schmitt.

2. Ερευνητικά προγράμματα

Οι Καθηγητές/τριες του Τμήματος αναπτύσσουν πολύπλευρες ερευνητικές δραστηριότητες, όπως προκύπτει από τις επιστημονικές δημοσιεύσεις τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό, από την συμμετοχή τους σε επιστημονικά συνέδρια – σταθερή και μαζική είναι, π.χ., η συμμετοχή μελών ΔΕΠ του Τμήματος στα ετήσια συνέδρια της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης, αλλά και στα ετήσια συνέδρια ευρωπαϊκών εταιρειών, όπως η Political Studies Association της Μεγάλης Βρετανίας, και άλλων διεθνών δικτύων και επιστημονικών ενώσεων (European Consortium for Political Research, International Political Science Association, κ.α.) – αλλά και από τις συναφείς δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο ίδιο το Τμήμα. Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερης μνείας αξίζουν τα εξής ερευνητικά προγράμματα που πραγματοποιούνται/θηκαν στο Τμήμα κατά τα τελευταία χρόνια:

«Από-διαΜΜΕσολαβώντας τα κοινωνικά κινήματα στην Ελλάδα της κρίσης: μία κριτική ανάλυση των επικοινωνιακών στρατηγικών που ακολούθησαν τα κινήματα απέναντι στα κυρίαρχα ΜΜΕ και το ευρύτερο κοινό»
Επιστημονικά υπεύθυνος Κάρολος – Ιωσήφ Καβουλάκος (2020-2021).

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
Στην έρευνα εργάζονται ο υποψήφιος διδάκτορας του Παντείου Πανεπιστημίου Χρήστος Αβραμίδης και η μεταδιδάκτορας Λαμπρινή Παπαδοπούλου. Τα κεντρικά ερευνητικά ερωτήματα αφορούν το ρεπερτόριο αντιμετώπισης των κοινωνικών κινημάτων από κυρίαρχα ΜΜΕ και τις στρατηγικές των κινημάτων για τη διάχυση των απόψεων και αιτημάτων τους.

«Από τη φιλανθρωπία στο κράτος πρόνοιας: αναπηρία και αναπηρικό κίνημα στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης»,
Επιστημονικά υπεύθυνος Κάρολος – Ιωσήφ Καβουλάκος (2018-2020).

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης" του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης,
Στην έρευνα εργάζονται η υποψήφια διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Βασιλική Χάλαζα και ο μεταδιδάκτορας Χρήστος Τσάκας. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα αφορά την γέννηση και ανάπτυξη του αναπηρικού κινήματος στην

Ελλάδα σε αναφορά με τους κοινωνικούς και πολιτικούς μετασχηματισμούς που αυτό προκάλεσε από τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης μέχρι σήμερα.

Ερευνητικό πρόγραμμα ERC Consolidator Grant (2017-2020): «**Heteropolitics: Refiguring the Common and the Political**»
Επιστημονικά υπεύθυνος Αλέξανδρος Κιουπκιολής

Περισσότερες πληροφορίες: www.heteropolitics.net

Το έργο ερευνήσε τη σύγχρονη πολιτική θεωρία σε σχέση, ιδιαίτερα, με τη θεωρία των «κοινών», αναφορικά με κοινωνικά κινήματα, συλλογικά εγχειρήματα και πολιτικές διεργασίες που συνδέονται με την οικοδόμηση δημοκρατικών αυτο-οργανωμένων κοινοτήτων στις συνθήκες της κρίσης των τελευταίων ετών στη Νότια Ευρώπη.

Δράση «Αριστεία II» (2014-5) (Επιχειρησιακό Προγράμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους): «**Λαϊκιστικός λόγος και δημοκρατία**» (ακρωνύμιο: POPULISMUS)

Επιστημονικά υπεύθυνος: Καθηγητής Γιάννης Σταυρακάκης

συνεργαζόμενος: Επίκ. Καθηγητής Αλέξανδρος Κιουπκιολής

Περισσότερες πληροφορίες: www.populismus.gr

Το ερευνητικό πρόγραμμα POPULISMUS επικεντρώθηκε, καταρχάς, στην καταγραφή και συγκριτική χαρτογράφηση του λαϊκιστικού λόγου που εκπέμπεται στη διεθνή δημόσια σφαίρα. Με τον τρόπο αυτό διευκόλυνε την επαναξιολόγηση της έννοιας του «λαϊκισμού» και την άρθρωση μιας θεωρητικής προσέγγισης ικανής να αναπροσανατολίσει την εμπειρική ανάλυση της λαϊκιστικής ιδεολογίας στο πλανητικό περιβάλλον του 21ου αιώνα και να διαφωτίσει την αμφίσημη συσχέτισή του με τη δημοκρατία.

Πρόγραμμα Αριστείας Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ για Καθηγητές/τριες και λέκτορες (2013-2014) – «**Εναλλακτικά εγχειρήματα στον αστικό χώρο στην Ελλάδα της κρίσης**»,

Επιστημονικά υπεύθυνος: Κάρολος Ιωσήφ Καβουλάκος.

Κεντρικό ερευνητικό ερώτημα της έρευνας αφορούσε στις διαδικασίες γέννησης των εναλλακτικών εγχειρημάτων στον αστικό χώρο στην Ελλάδα κατά την περίοδο της κρίσης.

Πρόγραμμα Αριστείας Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ για Καθηγητές/τριες και λέκτορες (2011-2012) - «**Το πλήθος και τα κοινά: νέες συλλογικές δράσεις στις αρχές του 20ου αιώνα**»

Επιστημονικά υπεύθυνος: Αλέξανδρος Κιουπκιολής.

3. Colloquium Τμήματος

Το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών οργανώνει μηνιαίο Colloquium στο οποίο παρουσιάζουν εισηγήσεις μέλη της ευρύτερης ακαδημαϊκής κοινότητας του ΑΠΘ και του Τμήματος, αλλά και προσκεκλημένοι ομιλητές από άλλα πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Το Colloquium έχει τη μορφή διαλέξεων αλλά και ημερίδων με τη συμμετοχή περισσότερων ερευνητών και συζητητών.

Το σεμινάριο φιλοδοξεί να αποτελέσει forum επιστημονικού διαλόγου πάνω στις ποικίλες εκφάνσεις του πολιτικού φαινομένου και των σχέσεων εξουσίας, και έναυσμα κριτικού αναστοχασμού. Επιδιώκει να είναι αντιπροσωπευτικό της ποικιλίας των προβληματικών και των μεθόδων που αναπτύσσονται στο πεδίο των πολιτικών, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σε μια ευρύτερη διεπιστημονική προοπτική. Απευθύνεται κυρίως στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες του Τμήματος αλλά είναι ανοιχτό σε θέματα που παρουσιάζουν ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό ενδιαφέρον.

4. Σημαντικές εκδηλώσεις του Τμήματος

Κυριακή 17 Απριλίου 2022		
Η Συνεδρία: Διαδικασίες πολιτικοποίησης (β)		
Προεδρείο: Πασαγιού Μίλφο		
10.00-10.20	Αίσιου Ελισάβετ	Πολιτικοί της γυναικείας αυτοοργάνωσης στις Mujeres Libres, Ισπανία, 1936-1939
10.20-10.40	Ραζακος Χάρης	Γυναικείες οργανώσεις του ΚΚΕ στην Αθήνα του Εμφυλίου Πολέμου, 1946-1949
10.40-11.00	Βαρθαράκης Πέτρος	Ομοσπονδία Γυναικών ΕΠΜΕΣ (1976-2004): θεωρία και πρακτικές μέσα από το αρχείο της Καλλιόπης Φωτιάδου
11.00-11.20	Σαυρούλα Τσαλιάνη	Το γυναικείο εργατικό κίνημα στη Λαμία
11.20-11.40	Συζήτηση	
11.40-12.00 Διάλειμμα		
Β Συνεδρία: Γυναικεία πολιτική εκπροσώπηση στον 21ο αι.		
Προεδρείο: Νίκου Στραγιάνη		
12.00-12.20	Μαργαρίτου Σοφία	Το πολιτικό προσωπικό σε σχέση με το φύλο: Αντιπροσώπηση και Συμμετοχή (2014-σήμερα)
12.20-12.40	Παναγιώττου Γεωργία	Γυναίκες και πολιτική: Διαφοροποιώντας το προφίλ των γυναικών και συμμετέχοντας στην πολιτική αντιπροσώπηση
12.40-13.00	Τσίλικα Μαρία	Η εκπροσώπηση των γυναικών στο δημόσιο βίο
13.00-13.20	Σταυρούλου Μαρίνα	Απόψεις και στάσεις φοιτητριών/φοιτητών και μαθητριών/μαθητριών για την πολιτική
13.20-13.40	Συζήτηση	
13.40-14.10	Συμπέρασμα-Αλήθ συνεδρίου	

Επιστημονική Επιτροπή
Καθόλη Μαρία Λάδου Βασιλική Μαργαρίτα Γεωργίας Όργανοι Βέλγιο
Οργανωτική Επιτροπή
Βαρθαράκης Πέτρος Ερενίου Στραγιάνη Πασαγιού Μίλφο Τσιλιάνη Σοφία Τσίλικα Μαρία Τσαυρούδου Μαρία Χρονιάτης Γεωργίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΝΕΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

15-17 Απριλίου 2022

ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ
(19ος - 21ος αιώνας)

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

15-17 Απριλίου 2022

ΓΥΝΑΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ
(19ος - 21ος αιώνας)

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Κτίριο Επιτροπής Ερευνών, ΚΕΔΕΑ, Αμφιθέατρο II

Πανεπιστημιούπολη, Θεσσαλονίκη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Διεθνές Συνέδριο
International Conference

Κορνήλιος Καστοριάδης: 1922 - 2022.
Εκατό χρόνια από τη γέννηση του φιλοσόφου της αυτονομίας

Cornelius Castoriadis: 1922 - 2022.
One hundred years since the birth of the philosopher of autonomy

11-13 Μαρτίου 2022
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, 1ος όροφος

March 11-13 2022
Aristotle University of Thessaloniki
School of Political Science, 1st floor

Θα τηρηθούν όλα τα απαραίτητα υγειονομικά μέτρα.
All necessary precautionary measures against the pandemic will be observed.

castoriadisconf2022@gmail.com

ΚΡΙΤΙΚΗ
35 ΧΡΟΝΙΑ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**The State of the Field
in Populism Studies
in 2020**

A DISCUSSION WITH EMMY EKLUNDH

**Lecturer
Cardiff University
Co-Convenor of the Populism Specialist Group (PSA)**

December 18, 19:00 (Athens time)

**The
State of
the Field
in
Populism
Studies
in 2021**

**Dr. Maria
Esperanza
Casullo**

**Associate Professor
Universidad Nacional
de Río Negro**

**December 15, 2021
19:00
[Athens Time]**

Το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ
και
το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ
σας καλούν στη
διαδικτυακή εκδήλωση-συζήτηση
με θέμα:

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Θα πραγματοποιηθεί μέσω της πλατφόρμας Zoom
στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://authgr.zoom.us/j/97786987801>

Meeting ID: 977 8698 7801

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

20 | 11

5.30 MM

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ

ΓΙΩΡΓΙΟΣ ΓΡΟΛΛΙΟΣ
Καθηγητής ΠΤΔΕ ΑΠΘ

ΜΑΝΟΛΗΣ ΔΑΦΕΡΜΟΣ
Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Ψυχολογίας Πανεπιστημίου
Κρήτης

ΜΑΡΙΑ ΚΑΒΑΛΑ
Επίκουρη καθηγήτρια Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΙΟΥΠΚΙΟΛΗΣ
Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

ΕΛΕΝΗ ΝΤΡΕΝΟΓΙΑΝΝΗ
Αναπληρώτρια καθηγήτρια ΠΤΔΕ ΑΠΘ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ
Αναπληρωτής καθηγητής ΠΤΔΕ ΑΠΘ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΟΡΑΟΥΛΗΣ
Καθηγητής ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ

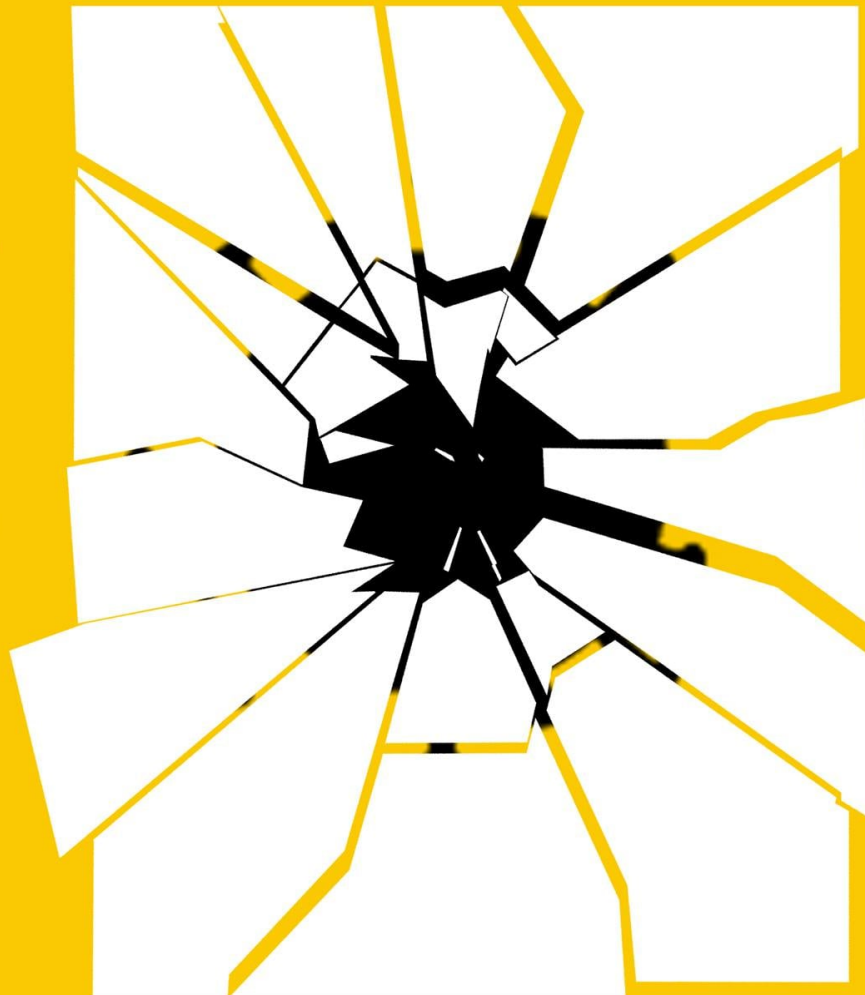
ΑΡΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ
Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

Συνέδριο Μεταπτυχιακών Φοιτητ(ρι)ών και Υποψηφίων Διδασκτόρων Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

ΑΝΤΙ
Θέσεις
στον
Σύγχρονο
Κόσμο

πολιτική
ιδεολογία
κοινωνία

θα διεξαχθεί ηλεκτρονικά
22, 23, 24 & 25 Οκτωβρίου 2020

Με την υποστήριξη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΦΟΙΤΗΤ(ΡΙ)ΩΝ & ΥΠ. ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ Α.Π.Θ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Δημόσια διάλεξη

Researching Postcapitalist Possibilities

Ερευνώντας
μετα-καπιταλιστικές
δυνατότητες

Professor Katherine Gibson
Western Sydney University
Community Economies Collective

Τετάρτη 18/09/2019 19:00–21:00

Αμφιθέατρο "Αλέξανδρος Τσιούμης"

Πολυτεχνική Σχολή ΑΠΘ

Τοποθεσία - Χώρος διεξαγωγής:

Αμφιθέατρο III - Επίπεδο -1, Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών
Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ) ΑΠΘ, 3ης Σεπτεμβρίου Θεσσαλονί-
κη - Πανεπιστημιούπολη (κόκκινο κτίριο)

1. ΚΕΔΕΑ 2. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΠΘ
3. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ Α 4. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ Β

Μετακίνηση προς τον Χώρο διεξαγωγής (με λεωφορεία):

Από Αεροδρόμιο «Μακεδονία»: Γραμμή 01X, στάση «Πανεπι-
στήμιο Μακεδονίας».

Από ΚΤΕΛ Μακεδονίας: Γραμμή 12, στάση «Στρατοδικείο»,
Γραμμή 31, στάση «Αγία Φωτεινή - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας».

Από Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό: Γραμμή 10, στάση «Αγία
Φωτεινή - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας», Γραμμή 2 ή 14, στάση
«Πανεπιστήμιο Μακεδονίας», Γραμμή 17 ή 37, στάση «Φοιτη-
τική Λέσχη»

Επικοινωνία:

e-mail: orepsyn_crisis@outlook.com

Fb Page: polsci.auth.postgraduates

Με την υποστήριξη

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΡΧΙΔΙΕΥΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΧΙΔΙΕΥΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΝΙΧΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ & ΥΠ. ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ Α.Π.Θ.

Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή
15-17 Μαρτίου 2019

ΑΜΦ. ΙΙΙ (επ. -1), ΚΕ.Δ.Ε.Α. 10.00- 21.00

Λίγα λόγια για τη θεματική
του συνεδρίου:

Αναντίρρητα, η σύγχρονη κρίση διαρθρώνεται πολυεπίπεδα και είναι πολυπαραγοντική με εμφανές αντίκτυπο τόσο στο εγχώριο, όσο και στο διεθνές γίγνεσθαι. Το φαινόμενο «κρίση» έχει προσδώσει νέα χαρακτηριστικά σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας, ασπληθύνοντας ένα νέο πολιτικό, ιδεολογικό και κοινωνικό πλαίσιο επαναφέροντας στο προσκήνιο την ανάγκη επανεξέτασης όλων των πολιτικών και κοινωνικών δομών. Αδιαμφισβήτητα αναδιαμόρφωσε και δημιούργησε ένα νέο κοινωνικό τοπίο με δέξηση των ταξικών αντιθέσεων, δημοσιονομική λιτότητα και αφανισμό του κοινωνικού κράτους πάνω στις επιταγές της αγοράς.

Πώς, όμως, τα νέα αυτά δεδομένα δομών τον κοινωνικό και πολιτικό βίο; Σε ποιο βαθμό και για ποιο λόγο πραγματοποιήθηκαν αυτές οι αλλαγές; Πώς και μέχρι που οριοθετείται το νέο αυτό πλαίσιο; Τι να περιμένουμε από αυτό; Αυτά είναι μόνο μερικά από τα κρίσιμα ερωτήματα, τα οποία προκαλούν την επιστημονική κοινότητα, άμεσα, σε έναν ανοιχτό διάλογο.

Στόχος του συνεδρίου είναι να εξεταστούν οι όψεις της κρίσης, τόσο από την σκοπιά της κλασικής πολιτικής επιστήμης, όσο και με προσεγγίσεις οικονομικού, ψυχολογικού, κοινωνιολογικού ή άλλου επιστητού, για μια πληρέστερη και πιο σφαιρική εικόνα του ζητήματος και να εξαχθούν επιστημονικά συμπεράσματα γύρω από τις επιπτώσεις της κρίσης σε πολιτικά, ιδεολογικά, οικονομικά και κοινωνικά επίπεδα.

Λίγα λόγια για το Σύλλογο

ΕΣΜΦΥΔΠΕ:

Η ανασύσταση (του μέχρι πρότινος ανενεργού) Συλλόγου Μεταπτυχιακών και Υποψηφίων Διδασκόντων Πολιτικών Επιστημών υπήρξε προϊόν μια συνάντησης συμφοιτητριών και είχε διπλό στόχο: Αφενός, την επιθυμία να λάνουμε τα προβλήματα που προέκυπταν στον/στην καθένα/καθεμία μας συλλογικά και στην πράξη (μέσα από αμεσοδημοκρατικό χαρακτήρα διαδικασίες). Αφετέρου, ο σημαντικότερος, ίσως, λόγος αυτής της συνάντησης ήταν να κάνουμε τις ανάγκες μας δεσμούς συνεργασίας μεταξύ μας, ακαδημαϊκής, ερευνητικής, στοχαστικής φύσης, αλλά κυρίως δεσμούς φιλίας και αλληλεγγύης. Έτσι κατεβήκαμε μαζί στο δρόμο αλλά και δοκιμάσαμε τα ερευνητικά μας ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς μας, θέτοντας τους εαυτούς μας σε μια ανοιχτή σύζητηση με την κοινωνία. Το άμεσο αποτέλεσμα των διαδικασιών αυτών υπήρξε μια σειρά δημόσιων εκδηλώσεων και συζητήσεων, με αποκορύφωμα τη διοργάνωση του παρόντος συνεδρίου «όψεις της κρίσης».

International Workshop on the Commons and Political Theory

13-15 SEPTEMBER 2017,
ARISTOTLE UNIVERSITY, THESSALONIKI

Amfitheatro I, ELKE, Aristotle University of Thessaloniki, 3rd Septemvriou street, Thessaloniki, 54536

SCHOOL OF
POLITICAL SCIENCES
AUTH

Heteropolitics has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation programme No. 724692

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Spinoza & Σύγχρονη Πολιτική Φιλοσοφία

Τρίτη 20 Ιουνίου 2017
9.30 - 18.30

Αίθουσα Μωρίς Σαλιτιέλ
Κτίριο M2

Μέγαρο
Μουσικής
Θεσσαλονίκης

Συμπόσιο προς τιμήν του ομότιμου καθηγητή Γεράσιμου Βώκου

Κύριοι
ομιλητές:

Étienne Balibar
Pierre François Moreau
Kiarina Kordela
Γεράσιμος Βώκος

Η εκδήλωση θα καθυφθεί με ταυτόχρονη διερμνεία

ΧΟΡΗΓΟΙ

4-7
Μαΐου
2017

Πολυτεχνική σχολή
Αμφιθέατρο
Π. Παναγιωτόπουλος

1^ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο για τα Κοινά και την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πολυτεχνική Σχολή

Σχολή Οικονομικών
και Πολιτικών Επιστημών

Οργάνωση:

Τμήμα
Μηχανικών Χωροξυσίας
και Ανάπτυξης

Τμήμα Πολιτικών
Επιστημών

Ερευνητική ομάδα για τα Κοινά και την Κοινωνική και
Αλληλέγγυα Οικονομία (commonskaouth.wordpress.com)

Με τη στήριξη:

του
Ελληνικού Ανακτορά
Πανεπιστημίου

του
Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι.
Θεσσαλονίκης

Υπό την αιγίδα της Πολυτεχνικής Σχολής, Α.Π.Θ.

ΣΙΝΕΜΑ & ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟ ΑΠΘ

ΚΥΝΟΔΟΝΤΑΣ
Γιώργος Λάνθιμος

Προβολή Ταινίας & Συζήτηση

13.00 - 16/04/2016

Αίθουσα 319, Κτίριο Σχ. Νομικών, Οικονομικών & Πολιτικών
Επιστημών ΑΠΘ, Πανεπιστημιούπολη (είσοδος ελεύθερη)

ΛΑΪΚΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΟΠΟΥΛΙΣΜΟΣ

**ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ
ΤΟΝ ΛΑΪΚΙΣΤΙΚΟ ΛΟΓΟ**
Μέθοδοι/Εργαλεία/Ερμηνυείες

Διεθνές Εργαστήριο

Κύρια ομιλήτρια: Σαντάλ Μουφ

Αυγητίδου, Βαρέλλας, Βερναρδάκης, Βώκος, Μπρένιανγκ, Γαλανόπουλος, Γιαννούση, Γλινός, Γουνόπουλος, Γούτσος, Δεμερτζής, Δημητράουλα, Καϊβατζής, Καραγιάννης, Κατσαμπέκης, Κουρκιολής, Κιτή, Κοσμά, Ηλιαδέλη, Μαυρίδης, Μεντάροβ, Μοντιν, Μπαρταλίδης, Παπαγεωργίου, Παπασάβης, Πιστελλίδης, Πολίτης, Σιάμος, Σκαλιδάκης, Σταυρακάκης, Στυλιανού, Τάκης, Τσιμπιρίδου, Χατζηπαναλής

ΙΟΥΛΙΟΣ 2014
11-13

Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ)
Γ' Σεπτεμβρίου, Πανεπιστημιούπολη
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

www.populismus.gr

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο της πράξης ΑΡΧΙΠΛΑΤΩ II του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

Επιστημονικό
Συνέδριο

Λαϊκισμός, αντιλαϊκισμός και δημοκρατία

Θεσσαλονίκη

Παρασκευή 18:00

Σάββατο 10:00

27&28 Ιανουαρίου 2012

Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών
Αποτελεσμάτων (ΚΕ.Δ.Ε.Α.) Α.Π.Θ.
Αμφιθέατρο Ι

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ:

Γεράσιμος Βώκος, Βασιλική Γεωργιάδου, Φανή Παννούση,
Νίκος Διμερτζής, Γιώργος Κατσαμπέκης, Αλέξανδρος Κουπκολής,
Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Κατερίνα Λαμπρινού,
Χρήστος Λυριντζής, Νίκος Μουζέλης, Γιάννης Μπαλαμπανίδης,
Ανδρέας Παναζόπουλος, Δημοσθένης Παπαδάτος-Αναγνωστόπουλος,
Νίκος Παρασκευόπουλος, Γιώργος Πάσχος, Νικόλας Σεβαστάκης,
Θωμάς Σίωμος, Μιχάλης Σπουρδαλάκης, Κώστας Σταμάτης,
Γιάννης Σταυρακάκης, Θεόδωρος Χατζηπαντελής

Visit: www.anti-pop.gr

ΜΕ ΤΗΝ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΟΥ ΑΠΘ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΠΘ &
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ε. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών λειτουργεί από το 2001. Από τον Ιούνιο του 2019 συστεγάζεται με τη Βιβλιοθήκη του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στον 1^ο όροφο του κτηρίου ΝΟΠΕ. Η Βιβλιοθήκη δημιουργήθηκε προκειμένου να εξυπηρετήσει τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας στο ευρύτερο πεδίο των Πολιτικών Επιστημών.

Η κύρια συλλογή αποτελείται από ελληνικά, ξενόγλωσσα βιβλία και περιοδικά, τα οποία διαιρούνται στις εξής θεματικές κατηγορίες: Πολιτική Επιστήμη, Φιλοσοφία, Θρησκεία, Ιστορία, Κοινωνικές επιστήμες, Επικοινωνία-Μ.Μ.Ε. και Δίκαιο. Ιδιαίτερα σημαντικό απόκτημα για τη συλλογή της Βιβλιοθήκης αποτελεί η Δωρεά Αριστόβουλου Μάνεση ενώ το 2019 προστέθηκε στη συλλογή της βιβλιοθήκης και η Δωρεά Μάκη Τρικούκη.

Η μηχανοργάνωση της συλλογής γίνεται με βάση το σύστημα αυτοματοποίησης βιβλιοθηκών ανοιχτού κώδικα Koha. Οι χρήστες εξυπηρετούνται εντός της Βιβλιοθήκης, αλλά έχουν επίσης άμεση πρόσβαση στον κατάλογο της και σε πλήθος ηλεκτρονικών περιοδικών από το χώρο της Πολιτικής Επιστήμης μέσω Internet από την ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr>

Ο δανεισμός για τους φοιτητές/τριες γίνεται με τη επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας. Από τον δανεισμό εξαιρούνται τα περιοδικά, το πληροφοριακό υλικό (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες κλπ), τα σπάνια βιβλία, τα βιβλία της Δωρεάς Αριστόβουλου Μάνεση και της Δωρεάς Μάκη Τρικούκη. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών με τη επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας έχουν επίσης πρόσβαση σε όλες τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ.

Ωράριο:

Δευ, Τετ: 09.00-19.00

Τρι, Πेम, Παρ: 09.00-17.00

Εορτές/Καλοκαίρι: Επικοινωνήστε με τη βιβλιοθήκη

Υπεύθυνη:

Γαϊτανίδου Παναγιώτα, Βιβλιοθηκονόμος

Τηλέφωνο:

+30 2310 996400

Email:

pgaitan@polsci.auth.gr

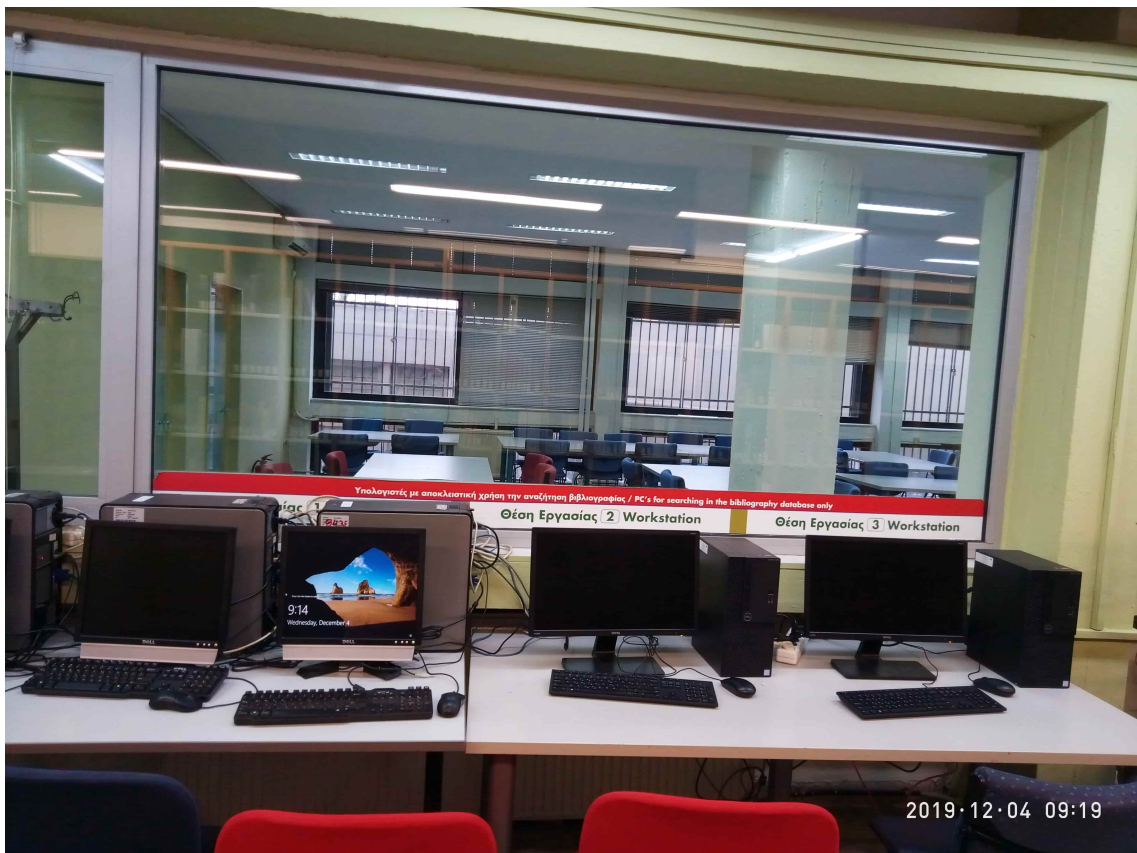
2. Το Εργαστήριο Μελέτης της Δημοκρατίας (Ε.ΜΕ.ΔΗ. - DemLab)

Το Εργαστήριο Μελέτης της Δημοκρατίας που ιδρύθηκε το 2023 υπηρετεί τις ερευνητικές, εκπαιδευτικές και ευρύτερες ακαδημαϊκές ανάγκες που σχετίζονται με τη μελέτη της δημοκρατίας όσον αφορά:

- την αξιακή της θεμελίωση,
- την ιστορική της εξέλιξη,
- την εννοιολογική της πλαισίωση, και
- τη θεσμική της αποτύπωση και λειτουργία (διαχρονικά και συγχρονικά).

Η μελέτη αυτή επιστρατεύει, μεταξύ άλλων, τα γνωστικά αντικείμενα της πολιτικής θεωρίας και της πολιτικής φιλοσοφίας και γι' αυτό οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ «πολιτική θεωρία» καλούνται να παρακολουθούν τις δραστηριότητες του Εργαστηρίου. Βασικό ερευνητικό προσανατολισμό του Εργαστηρίου αποτελεί η ανάγκη έδρασης της σύγχρονης πολιτικής έρευνας σε σαφείς εννοιολογικούς άξονες, εναργή θεωρητική και ιστορική πλαισίωση και μεθοδολογικό πλουραλισμό. Οι δραστηριότητες του Εργαστηρίου στοχεύουν στην καλλιέργεια μιας αναστοχαστικής, κριτικής πολιτικής επιστήμης που θα είναι σε θέση να συλλάβει και να αναδείξει την πολύπλευρη σημασία του δημοκρατικού φαινομένου και να αξιολογήσει τη σημερινή του τροπή, το παρόν και το μέλλον του.

Πληροφορίες: <https://websites.auth.gr/demlab/>

3. Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών του Τμήματος

Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών και Υποψηφίων Διδασκόντων του τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ ιδρύθηκε το 2008 με βασικό στόχο την επίλυση των προβλημάτων και την προώθηση των αιτημάτων των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και υποψηφίων διδασκόντων του τμήματος, όσον αφορά τις σπουδές τους, τις συνθήκες έρευνας, τη βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών και ζητήματα που προκύπτουν από την παρουσία και δραστηριοποίησή τους στον χώρο του πανεπιστημίου.

Παράλληλα, ο Σύλλογος αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση της ερευνητικής δουλειάς που παράγεται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, αλλά και στην γνωριμία και επαφή μεταξύ των νέων επιστημόνων της πόλης, που δραστηριοποιούνται στον χώρο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών.

Η αίθουσα του Συλλόγου βρίσκεται στο κτίριο του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών της οδού Β. Ηρακλείου 12, στο υπόγειο, λειτουργεί δε και ως αναγνωστήριο για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες και υποψηφίους/ιες διδάκτορες.

Τέλος ο Σύλλογος οργανώνει περιοδικά συνέδρια μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων.

E-mail επικοινωνίας: symedipol@gmail.com

4. Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης του ΑΠΘ

Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ.) είναι μία υπηρεσία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που λειτουργεί από το 1999. Παρέχει στους φοιτητές/τριες του Α.Π.Θ δωρεάν υπηρεσίες συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης σε θέματα που τους απασχολούν όπως: άγχος, στρες, δυσκολίες προσαρμογής σε νέο περιβάλλον ή σε σπουδές, οικογενειακές/προσωπικές δυσκολίες, σεξουαλικά θέματα, ψυχοσωματικά προβλήματα, κ.ά.

Έδρα: Κάτω Φοιτητική Λέσχη-Υγειονομική Υπηρεσία του Α.Π.Θ.

Τηλ.: 2310 992643 & 2310 992621

Ώρες λειτουργίας για το κοινό και τηλεφωνικά ραντεβού: καθημερινά Δευτέρα έως Παρασκευή 8:00 π.μ.-14:00 μ. μ.

5. Υποστήριξη ΑΜΕΑ

Στην προσπάθεια να δημιουργηθούν συνθήκες που θα καταστήσουν το πανεπιστήμιο χώρο προσβάσιμο σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση στα ΑμεΑ, όπου οι δυσκολίες της προσβασιμότητας καθιστούν δύσκολη και την πρόσβαση στη γνώση, το ΑΠΘ προσφέρει:

- Εκπαίδευση φοιτητών/τριών με προβλήματα όρασης στη χρήση ηλεκτρονικών μηχανημάτων για την εξυπηρέτησή τους.
- Στην Κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. , στη βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής και στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Νομικής, υπάρχουν εκτυπωτές Braille, οι οποίοι είναι προς χρήση ατόμων με προβλήματα όρασης. Η εκπαίδευση των ατόμων γίνεται από εξιδικευμένο μέλος ΔΕΠ του πανεπιστημίου.
- Λεωφορείο ΑμεΑ, για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των φοιτητών/τριών. Σκοπός είναι να γίνεται η μετακίνηση των φοιτητών/τριών με αναπηρίες, κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς και κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου.
- Έχει κατατεθεί στην Πρυτανεία του Α.Π.Θ., μελέτη ολοκληρωμένου τεχνικού σχεδίου για την προσβασιμότητα στο ΑΠΘ στο πλαίσιο του οποίου έχουν δημιουργηθεί και δημιουργούνται διαρκώς ράμπες οι οποίες διευκολύνουν την είσοδο των φοιτητών/τριών στις σχολές.
- Συνεργασία με το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας Α.Π.Θ., το οποίο διαθέτει ομάδα εθελοντών, οι οποίοι ως επί το πλείστον είναι φοιτητές/τριες.

Τηλεφωνική Γραμμή. Λειτουργεί τηλεφωνική γραμμή με σκοπό:

- την καταγραφή των τεχνικών προβλημάτων που προκύπτουν στο χώρο του πανεπιστημίου, αναφορικά με την προσβασιμότητα των ΑμεΑ και την άμεση διευθέτηση τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- την πληροφόρηση σε διάφορα ακαδημαϊκά ζητήματα, όπως προγράμματα εξεταστικής, ύλη κατατακτήριων εξετάσεων, ενημέρωση περί του νόμου του 5% για τα ΑμεΑ κ.α.

Τηλέφωνα: 2310 995386, 2310 995360, 2310 991376, 2310 991375

Fax: 2310 995386, 2310 995360

E-mail: socialcom@ad.auth.gr, fititiline@ad.auth.gr

Κοινωνική Διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα. Παρέχεται διερμηνεία της Ελληνικής Νοηματικής γλώσσας σε κωφούς φοιτητές/τριες του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου για τις ανάγκες τους κοινωνικά. Εξυπηρετούνται σε ζητήματα που αφορούν:

- συναντήσεις με Καθηγητές/τριες
- ραντεβού με επιβλέποντες Καθηγητές/τριες
- γραμματεία Σχολής ή Τμήματος, λοιπών υπηρεσιών εντός Πανεπιστημίου
- εκδήλωσης του Πανεπιστημίου
- μαθημάτων κατά τη διάρκεια εξεταστικής περιόδου

6. Φοιτητική Λέσχη: Σίτιση και υγειονομική περίθαλψη φοιτητών/τριών

Η Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου άμεσα συνδεδεμένο με το Α.Π.Θ. και τη λειτουργία του. Οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στα ανατολικά της πανεπιστημιούπολης, με εισόδους στην 3ης Σεπτεμβρίου και στην Εγνατία. Διαθέτει από τους μεγαλύτερους και πληρέστερους χώρους παραγωγής και διανομής συσσιτίου στη Β. Ελλάδα και υγειονομική υπηρεσία. Κύριος σκοπός της λειτουργίας της είναι η σίτιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.

ΣΙΤΙΣΗ

Το φοιτητικό συσσίτιο της εκάστοτε εργολάβου εταιρείας, που έχει ανακηρυχθεί ανάδοχος μετά από δημόσιες διαγωνιστικές διαδικασίες, διανέμεται στους χώρους σίτισης της Λέσχης σε δύο μεγάλες αίθουσες χωρητικότητας 1.000 (Κάτω Λέσχη) και 500 ατόμων (Πάνω Λέσχη) αντίστοιχα, ενώ για τη σίτιση των μελών του προσωπικού του Α.Π.Θ., η Λέσχη διαθέτει δύο μικρότερες αίθουσες.

Εκτός Λέσχης, σίτιση μέσω της αναδόχου εταιρείας, παρέχεται στους φοιτητές των αποκεντρωμένων Τμημάτων της Σχολής Καλών Τεχνών στη Θέρμη και στη Σταυρούπολη, των τμημάτων της σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Θέρμης, καθώς και στις Κλινικές της Κτηνιατρικής Σχολής.

Κατά τους θερινούς μήνες, η Λέσχη μέσω της αναδόχου εταιρείας, αναλαμβάνει τη σίτιση των φοιτητών της Δασολογίας που κάνουν την πρακτική τους άσκηση στα Πανεπιστημιακά Δάση στο Περούλι Τρικάλων και στον Ταξιάρχη Χαλκιδικής.

Δωρεάν σίτιση παρέχεται σε όλους τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν είναι πτυχιούχοι άλλης σχολής Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. και δεν έχουν υψηλό εισόδημα οι ίδιοι ή οι γονείς τους (προκύπτει από το εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας), σε ομογενείς, Κύπριους, αλλοδαπούς που τους έχει χορηγηθεί υποτροφία και σε ορισμένες άλλες κατηγορίες φοιτητών, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

Στις εγκαταστάσεις της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης (είσοδος από Εγνατία) μπορούν να προσέρχονται καθημερινά κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες οι φοιτητές που έχουν ανάγκη ιατρικής περίθαλψης. Στα Ιατρεία της Π.Φ. Λέσχης παρέχονται Α΄ Βοήθειες, κλινική εξέταση (χωρίς την δυνατότητα συνταγογράφησης), εμβολιασμοί και συμβουλές σε θέματα Αγωγής Υγείας.

Επίσης, στις εγκαταστάσεις της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Π.Φ. Λέσχης υπάρχει Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.Ψ.Υ.) που στελεχώνεται από ψυχολόγους στο οποίο έχουν δικαίωμα δωρεάν προσέλευσης όλοι ανεξαιρέτως οι φοιτητές.

Παράλληλα, στον Συμβουλευτικό Σταθμό, υπάρχει η δυνατότητα υποστήριξης των φοιτητών και από ψυχιάτρους, σε συγκεκριμένες ημέρες και ώρες (κατόπιν ραντεβού).

Από την Υγειονομική Υπηρεσία της Π.Φ. Λέσχης μπορούν να προμηθευτούν την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (Ε.Κ.Α.Α.) οι ανασφάλιστοι φοιτητές που πρόκειται να μεταβούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Βλ. ειδικότερα: https://www.auth.gr/healthservices_students/

Η Λέσχη στηρίζει επίσης τη διοργάνωση καλλιτεχνικών, πολιτιστικών, αθλητικών και άλλων εκδηλώσεων και διατηρεί μουσικό τμήμα με χορωδία.

Τέλος, στις εγκαταστάσεις της στεγάζεται το Τμήμα Διασύνδεσης.

Χρήσιμα τηλέφωνα:

Γραφείο Σίτισης: +30 2310 992623

Υγειονομική Υπηρεσία: +30 2310 992642

Στις υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πολιτικής του ΑΠΘ περιλαμβάνονται το Κέντρο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (https://www.auth.gr/university_unit/kpfy/), το Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (<https://kesypsy.auth.gr>), οι δραστηριότητες της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής & Υγείας και της Επιτροπής Παρατηρητηρίου της Ακαδημαϊκής Πορείας Φοιτητών του ΑΠΘ που ανήκουν σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.

7. Στέγαση

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρέχει τη δυνατότητα δωρεάν στέγασης στις Φοιτητικές Εστίες στους δικαιούχους φοιτητές. Βλ. ειδικότερα: https://www.auth.gr/university_unit/pfe/

Παράλληλα διευκολύνει την αναζήτηση στέγης των φοιτητών μέσα από την αντίστοιχη δράση του Τμήματος Σπουδών.

Βλ. ειδικότερα: https://dps.auth.gr/houses_for_rent/

8. Κόστος ζωής στη Θεσσαλονίκη

Η παρακάτω λίστα περιλαμβάνει τις τιμές ορισμένων βασικών αγαθών που είναι ενδεικτικές του κόστους ζωής στη Θεσσαλονίκη.

Εισιτήριο Αστικού Λεωφορείου	0,50€ (με τη χρήση της φοιτητικής ταυτότητας)
Φιάλη νερού 0,50 lt	0,40-0,50€
Φιάλη νερού 1,5 lt	0,60-1,00€
Γάλα 1lt	1,30-2,50€
Αναψυκτικό	1,00-2,50€
Καφές σε καφετέρια	2,50-4,50€
Μπύρα σε μπαρ	3,50-6,00€
Ένα γεύμα σε εστιατόριο	12-15€
Εισιτήριο κινηματογράφου	8-13€
Εισιτήριο για συναυλία	20-50€

9. Ακαδημαϊκό ημερολόγιο

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου ημερολογιακού έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, στο χειμερινό και στο εαρινό, καθένα των οποίων περιλαμβάνει 13 εβδομάδες διδασκαλίας και κατά μέγιστο τρεις εβδομάδες εξετάσεων, ενώ οι επαναληπτικές εξετάσεις του Σεπτεμβρίου διαρκούν κατά μέγιστο τέσσερις εβδομάδες.

- Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την τελευταία εβδομάδα του Σεπτεμβρίου και λήγει στις αρχές του τελευταίου δεκαημέρου του Ιανουαρίου. Ακολουθεί η πρώτη εξεταστική περίοδος του χειμερινού εξαμήνου.
- Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στα μέσα Φεβρουαρίου και λήγει στα τέλη Μαΐου. Ακολουθεί η πρώτη εξεταστική περίοδος του εαρινού εξαμήνου.

Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη σύγκλητο του πανεπιστημίου. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις ο υπουργός παιδείας ύστερα από πρόταση της συγκλήτου ρυθμίζει την έναρξη και τη λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των κανονικών ημερομηνιών, ώστε να συμπληρωθεί ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Κάθε εξάμηνο έχει δύο εξεταστικές περιόδους:

- Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται κατά την περίοδο του Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.
- Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται κατά την περίοδο του Ιουνίου και επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Οι εξεταστικές περίοδοι του Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου διαρκούν τρεις εβδομάδες, ενώ αυτή του Ιουνίου διαρκεί σύμφωνα με το νόμο δύο εβδομάδες, όλες όμως συνήθως επεκτείνονται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

ΗΜΕΡΕΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ

Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο δεν διεξάγονται μαθήματα ή εξετάσεις και θεωρούνται μήνες θερινών διακοπών. Επίσης στις διακοπές συγκαταλέγονται:

- **Οι διακοπές Χριστουγέννων:** Από 24 Δεκεμβρίου έως 7 Ιανουαρίου.
- **Οι διακοπές της Αποκριάς:** Από την Πέμπτη της Τυροφάγου έως και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας.
- **Οι διακοπές του Πάσχα:** Από τη Μεγάλη Δευτέρα έως την Κυριακή του Θωμά.

ΗΜΕΡΕΣ ΕΟΡΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΓΙΩΝ

- **Η 26η Οκτωβρίου:** Γιορτή του πολιούχου της πόλης Αγίου Δημητρίου. Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (Τοπική γιορτή).
- **Η 28η Οκτωβρίου:** Επέτειος του «ΟΧΙ» στην επίθεση της φασιστικής Ιταλίας το 1940 (Εθνική γιορτή).
- **Η 17η Νοεμβρίου:** Επέτειος εξέγερσης του Πολυτεχνείου το 1973.
- **Η 30ή Ιανουαρίου:** Των Τριών Ιεραρχών (Θρησκευτική γιορτή).
- **Η 25η Μαρτίου:** Επέτειος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 (Εθνική γιορτή).
- **Η 1η Μαΐου:** Πρωτομαγιά - Ημέρα ταξικής αλληλεγγύης των εργατών (Εργατική γιορτή - απεργία).
- **Του Αγίου Πνεύματος (Δευτέρα της Πεντηκοστής):** (Κινητή θρησκευτική γιορτή).

10. Χρήσιμα τηλέφωνα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις

Γραμματεία Τμήματος	2310	995270,
Πολιτικών Επιστημών		995395,
		995396,
		995397,

991342

Fax: 995391

e-mail: info@polsci.auth.gr

Περισσότερες πληροφορίες για τα τηλέφωνα, τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις και τις ώρες συνεργασίας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος παρέχονται στην ιστοσελίδα: www.polsci.auth.gr

11. Διεύθυνση Τμήματος

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών,
(Ισόγειο Νομικής Σχολής και Σχολής Οικονομικών & Πολιτικών Επιστημών),
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Πανεπιστημιούπολη, Τ.Κ. 54124, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Γραφεία Διδακτικού Προσωπικού, νησίδα υπολογιστών, Εργαστήριο Μελέτης της Δημοκρατίας & επιπλέον αίθουσες:
Β. Ηρακλείου 12, Τ.Κ. 54625, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

